

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő: **VÉSZI JÓZSEF.**
Felelős szerkesztő: **BRAUN SÁNDOR.**
Kiadja: **A SZERKESZTŐSÉG.**

Égész évre 28 k., (14.) 1/4 évre 14 k., (7.) 1/4 évre
7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

Uj témák.

Budapest, december 1.

(v.) A végéhez közelgő indemnitás-vitának ma új tartalmat adott háromórás beszédében Barta Ödön, a függetlenségi párt ezidő-szerint harca később részének Komjáthy Bélával ikervezére. Hogy a végét járja a vita, azt némely külső jelből következtetjük. Elején a vitának Komjáthy Béla öntötte ki szívének keserveit egy teljes három óra hosszáig tartó beszédében. Ha tehát ma ugyancsak háromórás szónoklatban a duumvirek másika tárta a Ház elé nézetait, akkor nyilvánvaló, hogy a vita fizikailag visszatért a kiinduló pontjára, amivel remélhetően nemcsak a körvonal, hanem a szófecsérlés is befejeződött.

Két új témát találunk e széleskeretű beszédében megpendítve. Az egyik a pártközi egyezmény ellenzéki magyarázatának egy új kihagyása, a másik egy nagy állampénzügyi művelet eszméjének felvetése. Konstatáljuk, hogy az utóbbit jóval plauzibilisebb módon tudta Barta Ödön okadatolni, mint az előbbit. Sajátos fogalomzavar az, mely a függetlenségi párt egy részének a pártközi egyezményre vonatkozó ítéletét meghomályosítja. S e sajátos fogalomzavarnak is a Barta Ödön mai novumában látjuk mi a legkődösebb pontját. Azt mondta ma e szónok, hogy mihejt kiderül az Ausztriával való vámszövetség kellő idejű előterjesztésének lehetetlensége, azonnal tárgyalanná válik az 1899: XXX-ik törvénycikknek ama rendelkezése, mely az új közös vámtarifát a külfölddel való tárgyalások kezdése előtt mondja elkészítenedőnek. Az okfejtés, melylyel e következtetéshez eljut, nagyon lapidáris és nagyon tetszős. De nagyon téves is. Diadalmas mosolylyal kérdezte ugyanis Barta Ödön a Háztól, hogy mi az isten csodájára való lenne az a közös vámtarifa, ha megíusult a vámszövet-

ség s ezzel együtt ipso facto a közös vámtarifa? Így első színre az ember csakugyan meghökken a kérdéstől. De mihejt közelebbről vesszük szemügyre a dolgot, tüstént előpattan az okoskodásból a logikai bottás.

Az említett törvénycikk szerint ugyanis az új vámszövetség megíusulása esetén nem állítandók fel a vámsorompók, hanem a közös vámtarifa a viszonszág feltételezésével okvetellenül hatályban marad 1907-ig. Mostantól 1907-ig tehát olyan időszak előtt állunk, amelyre nézve szintén szerződünk kell a külfölddel, még pedig úgy, amint a törvény előírja: vagyis — tekintettel az önálló vámtarifa államjogi állapotára — a közös külügyminiszternek adott rendkívüli felhatalmazás igénybevételével. Már most ha 1907-ig nem akarunk vámbáborban lenni az egész külfölddel s ha tehát azon időpontig szerződésre akarunk lépni az idegen államokkal, akkor igenis mulhatatlanul szükség van az új közös vámtarifára. Mert hiszen a de facto fenntartott közös vámtarifa önálló magyar vámtarifa alapján akudozásra nem léphetünk senkivel. Befelé a vámszövetség megíusulása esetén 1907-ig az önálló vámtarifa közjogi állapotában vagyunk ugyan; *ámde kifelé mégis mint kollektív szerződő alany jelentkeznünk* mindaddig, amíg törvény szerint a vámsorompókat fel nem állítottuk. Ebből világosan következik, hogy az új közös vámtarifa nem olyan luxustárgy, mint amilyenek a Bartáék fantáziája nézi. S akár kidolgozza a kormány erő-tartalékul az önálló magyar vámtarifát, ahogy ezt Barta Ödön kívánja, akár nem, annyi bizonyos, hogy emennek 1907-ig csakis egy esetben vehető hasznát: abban az esetben, ha az osztrák fináncok Marcheggel vagy Brucknál vámfizetésre kényszerítenék az Ausztriába küldött magyar portékát. Amíg azonban a viszonszágának megsértése be nem követke-

zik, mindaddig csak közös vámtarifa alapján indulhatnak a külfölddel tárgyalásokba, még akkor is, ha Magyarország és Ausztria közt nem tudna létrejönni az új kiegyezés.

A diadalmas mosolylyal hirdett felfogás ezzel dugába dől. A magyar kormány nem végez fölösleges munkát, mikor az új közös vámtarifát készíti, hanem engedelmeskedik a törvény parancsának s egyuttal deferál a helyes előrelátás szempontjának is. És valóban nem irigyelnők azt a kormányt, mely Barta Ödön sugallatának helyt adva, elállana az új közös tarifa nyélbeütésétől. Ha ugyanis ujév után az új szerződésre vonatkozó ajánlataikkal jelentkeznének monarchiánknál a külföldi államok, micsoda deklamálást vinne véghez a Házban Komjáthy Béla, hogy a miniszterelnök nemcsak törvényt szegett, hanem attól is elütötte az országot, hogy a közös vámtarifa nem s néhány évében az ország érdekeinek kellő oltalmáról gondoskodhassék. S kimondjuk nyíltan, hogy akkor igaza is lenne Komjáthy Bélának. De ebből viszont az következik, hogy ma meg nem volt igaza Barta Ödönnek.

A másik új téma, melyet ez a mai beszéd felvetett, érdekesebb természetű. Az osztrák államadóssághoz mi a kiegyezés óta tudvalevőleg évenként 30 millió forinttal járulunk hozzá. Barta Ödön az országnak ezt az évi kamaterhet megalázónak mondja, merthogy azt a látszatot kelti, mintha valami hübéradó volna, amit Ausztriának fizetünk. Mellesleg megjegyezzük, hogy ez a veszedelmes látszat semmiképpen nem forog fenn. Hiszen a törvény, amelyben e terhet vállaltuk, világosan kimondja, hogy jogilag az osztrák közterhekből egyetlen fityinget sem tartozunk viselni, hanem az említett összeget csupán méltányosság okából vállaltuk. Mondhatnók, hogy még pénzügyi korrektségből is. Mert az az összeg ama *beruházásoknak* teszi

TÁRCA

Virrasztják a Pásztori Józsefet!

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Írta: **Domonkos István.**

Hajnaltban, mikor fölvert a lélek-harangszó, egész biztossággal mondtam magamban: meghalt a Pásztori József. Aminthogy úgy is volt. Dél-felé már a rézsarkos koporsót is meghozták neki, amelyre sárga szögekkel volt kiverve: élt hatvan évet. A Pásztori Józsefné, mikor a köcsival befordultak az udvarra, sápadt óceával és föltört téztás-kézzel fogadta a koporsót; összefacsorodott a szíve és sűrű, egymás után hulló könnyűit réklis-könyökével fogta föl.

A férfi segítések elintézték az ügyet: bele-emelték a szegény Pásztori Józsefet a szép lagos koporsóba és pedig könnyen, mert lefogytott az egész ember hosszú nyavalyájában és keményre merevült teste nem volt nehezebb, mint valami deszkaszál. Míg ez történt, az özvegy ismét keservesen zokogott és csak nagyokóra csillapodott le; még mikor a félben maradt téztásját dagasztotta, még akkor is hüppögött, de már könnyek nélkül.

Az egyik nagy soron tehát ismét keresztül-esett: helyére tették a megholtat; most már csak majd a tetejét kell rázárni annak a koporsónak, az ámi! Csak még a kalapácsütést, a bucsuztatást, a hantok zupogását és még Jézus tudja, — mit kell végig kinlódni! — Uram Isten! ha mind ezt köröszül lehetne lépni!... Nagy baj, hogy sort kell tartani mindenben...

Ime! a kemence fül és a tűz vidáman patog, akár ha kézfogóra készülődnek és az özvegy dagasztja a kisteknőben a téztát, szintén, mintha valami lakodalmas alkalom volna a küszöbön. Már nem is hüppög az asszony, szegény, — sőt nyersen kell arra a boncos-forma szolgálóleányra rászólni, aki nagy bögre tejjel áll mellette: — tőcses má!... ne annyit!... ráboritanád az egész fazikat!...

Szóval, készül a tejeskalács, a kulcos is ime, egyszeribe segítség is akad az özvegynek eme készülődésben: a szomszédasszony jött át vigasztalni az özvegyt, csak hogy mire a kemence szájánál kupercolt és vetéte a kalácsot, vigasztalása ilyenféle sopánkodásba olvadt föl: „Jaj bizony őcsém asszony, nehéz sornak níz elejbel! Mer biz az özvegy, özvegy, ha aranyos is a kapufélfája! Persze, a szegény Pásztoriné nem tudja, hogy ennek a szomszéd-asszonynak, mielőtt ide szakadt, ilyenféle módon forgott a nyelve: „Jól járt bizony ez az asszony-őcsém! Megszabadult a nyűgtől, a gazdaság még megmaradt. Most hát választ magának fiatal, kigomboltmellényesett!”

Ez a suttéréző készletelődés a vendégékről történt. Ahogy mások örömeiből kiveszszük a részt, kiveszszük mások szomorúságából is: ez így illik. A bánat pedig úgy az egész emberrel járó valami, mint az órom: viszszük a lelkünkkel, testünkkel együtt. A test pedig test marad, amíg mozog, követeli a jussát. Különbön fölösleges kerülgetni a dolgot! Kimondhatom röviden, hogy az özvegy Pásztoriné jól tudja, hogy még az Isten koporsóját sem örzik ingyen. Akik tehát majd eljönnek az ő özvegyi bánatos lelkének vigasztalására, legfőbbképpen pedig a megholt férje-uráért való imádságra-virrasztásra: azoknak jól esik majd egy kis ez, egy kis az...

Mire alkonyodik, a halottas szobában a sarok asztal le van terítve fehér abrosszal; szentelt gyertyák és feszület rajta, az ágy fölött; tiszta, piros csikos huzat a vánkosokon, dunyhán; a dunyha két rétet lés is van hajtva, egészen kézen várja a halottat; de az biz nem fekszik bele; mélyben bent van a koporsóban, ünnepi kék dalmányban, nadrágban, eszímában, még a kalap is a fején van... indul az örökös vizalomra. A koporsó a szoba közepén kétszéken pihen, jobbra balra padokat nyújtottak melléje, a virrasztó vendégek számára.

A bonci szolgáló kimosdott, kiöltözködött; az özvegy is ünnepi ruhát öltött magára; fején a fekete selyem kendő fiatalos halovány orcáját, fátyolos könnyes szemét szépen árnyékolja. Leült a szobába a terített asztalhoz, kezébe hajtotta a fejtét és nézte a koporsót, amelyből a szemföldél alól a lábfej és az orr csuesosodtak ki. A szentelt égő gyertyák pislogtak és lángjuknál libegtelebogott a koporsónak árnyéka a falon. Az emlékek raja is így imbolygott az özvegynek lelkében. Tízéves házaseletnek emléke, amely ott kezdődött az oltárnál és most itt van a vége ni, a koporsónál, melyben bent fekszik a Pásztori József, aki csöndesen köröszül élt hatvan esztendőtt. Az özvegynek mintha elejbe volna írva annak a tízévi házaseletnek minden emléke és úgy érezi, hogy végigmított rajta az ő férje-urának szótalan jósága. Csak az eleje, még a vége válik ki világosan abból a tiz évből. Tíz évvel ezelőtt nem zavarkolódott erősen az az ötvenesztendőös különös forma vén legény, csak egyszer mondta neki: „Térzisi! nyetere nem hordozlak, gyere hozzám!” Bizony különös volt, annyi idős korban, olyan természettel, így szólni egy tizenhét esztendőös leányhoz. Ezt a különösséget elintézték az

évi kamafját, amelyeket Ausztria az abszolút korszak idején tett Magyarországon. A szabadságharc lezajlásától 1867-ig az abszolút kormány *úthálózatokat, folyamszabályozásokat s több ilyen beruházást* létesített hazánkban, amelyeket az alkotmány visszaállítása után nem lehetett egyszerűen összegöngyölnie és magával vinnie. Igaz, hogy Magyarország *stricto jure* nem tartozott e kiadásokat megteríteni; bele is vittük a törvénybe, hogy jogilag semmi sem kötelezi hazánkat a visszafizetésre — mert hiszen a magyar országgyűlést akkor nem hívták egybe, törvényes kormány akkor nem volt s arról, hogy Ausztria ránk is költött néhány száz milliót, Magyarország nem felelt. Ámde a méltányosság s egy kissé talán a nemzeti gvalléria is nem ellenzte, hogy ami hasznos beruházást nálunk végeztek, azt mi ajándékol utólag ki ne sarcoljuk.

E megjegyzés után nem akarjuk eltitkolni, hogy emez évi hozzájárulásnak tőkésítése s aztán örök megváltása csakugyan tetszetős dolog. Még pedig pénzügyi okokból is. Mert az a harmincmillió úgy számított ki akkor, hogy 5%-os kamatozást vettünk alappul. Ma a magyar államhitelek csakugyan *olcsóbban* kamatoznak. És a tőkésítés és visszafizetés révén csakugyan körülbelül tízmillió koronányi megtakarítást lehetne elérni. Ehhez a művelethez persze Ausztria törvényhozásának hozzájárulása szükséges. Ha ezt ki lehetne eszközölni, melyik magyar embernek volna ellene kifogása? Az eszmét mindenesetre helyes volt felvetni. Így a dolog bejelent a közvitakozásba nemcsak nálunk, hanem talán Ausztriában is. Hátha ki tud belőle formálódni valami okos és hasznos dolog. Annak a megtakarítható tízmillió koronának a gyümölcsöző hovaforrása mindenesetre kevés gondot okozna a magyar törvényhozásnak.

Az indenmitás.

Budapest, december 1.

Az agyonfárasztott Ház már nem törí magát a mesterségesen nyújtott vita után. Tiszta szerencse, hogy senki sem firtatja a határozatképességet vagy csak a tanácskozásképességet is, mert nem bizonyos, hogy vannak negyvenen a hallgatók. A vita pedig folyik, csendesen, mint a Maros vize.

Ma *Barta* Ödön hozta ki az egész ülést. Első sorban az ő legsajátabb témájáról, Horvátországról beszélt s a zágrábi eseményekért felelőssé tette a bánt, a horvát nunciumok hangjáért pedig

árva leányok jóakarói. Es a Pásztori József tenyeren hordozta tíz évig fiatal feleségét; ez a különös forma házasság különösségében fölolvadt; olyan szóval, olyan jó volt a Pásztori József és olyan engedelmes, olyan nyájias a felesége. Ilyképpen jutottak a tíz esztendőnek végéhez, amikor a Pásztori József odaszólitotta magához utóljára a feleségét és ezt mondta neki: „Aldjon meg az Isten Térézsi! jó ápolított voltál... ne soká gyászolj ám! Menj fírhöz, arra való vagy!...”

Kötényébe temeti az özvegyt az orcjáét és sirva megy oda a koporsóhoz, ráteszi a kezét a halott hideg homlokára és hajtogatja: de jó ember volt édes uram, de jó ember volt!...

Igy találja az a két asszony, akik elsőnek jöttek a virrasztóba, mert biz az este már beköszöntött. Ez a két asszony mielőtt bejött, végigtapogatta a konyhában a koporsófedőlet. Az egyik azt mondta: „hallám! — milyent érdemelt a Pásztori József?” Es ahogy mustrálgatta, pittyegte jevegyezte meg: „ohhát dévántos egy portékát!” „Ugy, ugy! — tódította a másik — csak belezárhassa a Józsefet, a szegényt a Térézsi!” Mind a két asszony nagy kendővel volt leterítkezve, csak a esuos orruk volt ki belőle és ahogy beszéltek, a szájukat is úgy kellett előkeresni a kendő alól. Annak módja szerint letérdeltek a szobában a koporsó lábánál; mielőtt a köszöntésen kívül bármit szölkak is, imádkoztak. Aztán biztatták az özvegyt: „Ne ríj, Térézsi, ne ríj!...” és törölgettek volna könnyeiket. Az egyik fölhajítja a szemfedőt:

— Örülhece Térézsi! Örülhece! Ugyan szép halottad van, mintha allunna! Oh, oh, csak szólni köllene neki!

— No bizony, csakhogy a szeméit föl nem veti! — iolytatja a másik. — No, de hogy én

a magyar parlamentben ülő horvátokat. Aztán a gazdasági kiegyezésről s a kereskedelmi szerződésnek felmondásának szükségéről szötte fejtegetéseit s követelte, hogy a kormány haladéktalanul terjessze elő az autonóm vámtarifát. Végezetül az átváltalt osztrák államadóságról beszélt, s határozati javaslatban követelte, hogy a kormány az önálló autonóm vámtarifát hozza a törvényhozás elé. Beszéde során *Barta* Ödön incidentaliter azt a megjegyzést kockáztatta, hogy *Vészi* József ma más közjogi elveket hirdét, mint aminők a Bánffy-korszakban cikkeiben hirdétet. *Vészi* József személyes kérdésben tiltakozott az inszinuáció ellen. Kijelentette, hogy amit a Bánffy-ellenes cikkeiben írt, ma is vallja s pártállásának változása az ő közjogi felfogását távolról sem alterálta.

Egyébként, ismétéljük, *Barta* beszéde kitöltötte az ülés egész idejét.

A képviselőház ülése december 1-én.

— Kezdeté délelőtt 10 órakor. —

Elnök: Gróf Apponyi Albert.

A kormány részéről jelen vannak: *Szell* Kálmán miniszterelnök, báró *Fejérváry* Géza, *Lukács* László, *Cseh* Ervin.

(Az indenmitás.)

Barta Ödön: Fejtezeti azokat az okokat, melyeknél fogva bizalmatlan a kormány iránt. A nemzetiégi kérdésben retrográd irányt lát, az 1899: XXX. törvény-cikket elcsavarják s ezzel elhomályosítják az ország gazdasági önállóságának jogát. Foglalkozik a horvát kérdéssel, visszatartja *Tomasics* vádját, hogy a függetlenségi párt hazafiatságot követ el, mikor a horvát dolgokat bírálja. Kijelenti, hogy a jelenlegi horvát bánt teljesen alkalmatlannak tartja hivatásának betöltésére. Attér ezután a horvát nemzeti párt egyik tagjának, *Pivverics*nek működését kritizálja. *Pivverics* büntetlenül igazolt a zágrábi egyetem katedrjáról Magyarország ellen, most pedig mint képviselő s a bán bizalmasa tör lándzát a realitói mellett, *Elismeri*, hogy *Tomasics*, *Kovacevics*, *Éggersdorfer*, *Cseh* Ervin, *Dedovics* jó hazafiak, de bizony tovább is mehet. (Derűtség.)

Szell Kálmán miniszterelnök: De bizony tovább is mehet. (Derűtség.)

Barta Ödön: Attér ezután a paktum kérdésére. A miniszterelnök ur exponátá a kérdést, hogy őt itt megvádolták; megvádolták aztal, hogy nem tartotta meg a paktumot, nem tartotta meg az 1899: XXX. törvény-cikket. Nehéz kérdés, amelyet itt *Nagy Ferenc* felvetett, hogy törvény lévén akotra a paktum egyik integráns részét képező gazdasági rendezkedésről, ebben a kérdésben a paktumszegésről, mint előzményről beszélni nem lehet.

Szell Kálmán miniszterelnök: Elismerem a magam részéről, hogy lehet. Kötelezve érzem magamat.

Barta Ödön: Tudom, hogy a t. miniszterelnök ur ezt az abszoluót nem vette igénybe.

Szell Kálmán miniszterelnök: Nem!

Barta Ödön: Nem vette igénybe az abszoluót, amelyet *Nagy Ferenc* t. képviselőtársam neki meg akart adni. Nem is lett volna helyes, ha megteszi.

Szell Kálmán miniszterelnök: Észembe se jut!

menyire megálmodtam, Térézsi, de menyire!

Es beszél valami különös forma, furcsa álmod, de a Pásztorinó csak rídógal és visszahajtja a szemfedőlet. — Og-mög a másik asszony az a siomra és közben-közben tapogatja a szemfedőlet; föl is emeli a fodrát, mely fekete pántlikával van körökörül leszegeve.

— Léleki, hogy nem a zsidónktul való!... finom!... jól tetted Térézsi! hogy valamit — azt nem sajnáltál! Megérdemli a szegény József, az Isten nyugtassa!...

A kináigutásra leülnek, míg nem jönnek új vendégek: asszonyok gyerekekkel vagy annékül. Ismétlik az előbbi szavakat kevés változással. A gyerekek húzódnak, mikor fölemelik a szemfedőlet, félnek a halottól. Az egyik asszony biztattatja a kis fiát a koporsó lábánál: „fogd meg fiam, József bátyádnak a lábát! nem lesz majd izzadás a kezéd!” A gyerek szépegye nyúl a esuos, hideg eszímához. A másik asszony eltakarja apró gyerekének a szemét, hogy ne lássa a halott orcjáét, jól tudja, hogy nehéz fogzása lenne, ha halottra nézne. — Mindez olyan természetes és ismétlődő valami, amely minden egy halottnál újság.

Megtelik a szoba virrasztókkal és gözzel. Ellepek a két padot a koporsó mellett és nézik merőn a fehér szemfedőlet; sóhajtanak és susognak; ki imádságot, ki mást és hajtogatják a fejüket. A gyerekeket haza viszik, meg-meg visszajönnek: köszöntik és vigasztalják az özvegyt, aki közben ki-töröndül és ilyenkor, mint a mázsányi teher súlyosodik bánatához az a tudat, hogy ime, most óvé minden gond: konyha, istálló, marha!...

Egyszer csak belép valaki. Tüntetően hangos a köszöntés és a dícsértéseket megtódja

Barta Ödön: Mert nem áll, amit *Nagy Ferenc* t. képviselőtársam ebben a tekintetben mondott nem áll még a szerződésnek terén sem. A törvények terén még kevésbé. (Helyeslés a szélsőbaloldalon.) Polemizál ezután *Nagy Ferenc*el. Azok a magyarizátoak együttvéve is, melyeket a miniszterelnök előtt *Nagy Ferenc* a miniszterelnök védelmére felhozott és ezután a miniszterelnök ur oly nagy részletességgel, minden egyes szóval az odállításával alkalmazott, még azok sem képesek kimutatni azt, hogy a miniszterelnöknek igaza van. A miniszterelnök azon kiváló szerepét fogva, melyet ezen törvények megalkotásánál és az utána következő politika intézésénél betöltött és betölt, nagyon természetesen kiváló érdeklődésűnek tárgyát is képezi és így meglehetősen figyelemmel kísérik minden nyilatkozatát. Mikor arról volt szó, hogy az 1898. évi I. törvény-cikk létesítette azt az új találmányt, a jogi állapotba való lépést, amilyen a világon sehol sincs, mikor ennek a meghosszabbításáról volt szó, ennek a következő fázisú voltak: az 1899. évi IV. törvény-cikk alkottatott meg. Érdekes itt a címekben a különbség. Az 1898. I. törvény-cikk bevitt bennünket a jogi állapotba. Akkor igazán lényes szónoklatok hangzottak el, melyek megvilágították a nemzet előtt, hogy ez egy óriási vívmány, hogy ez non plus ultra. A nemzet elhitte, mert nem szert belehatolni a dolgok mélyébe és unja a hosszú beszédek. Mikor az 1898. I. törvény-cikk életben volt, már az alatt kezdett készülni az új intézkedés, mert akkor nagy emfázissal hirdették a lekes hívők, akik abban a táborban egyesültek, hogy ur provizorium nem lesz. Akkor elvezették az 1899. IV. törvény-cikket, amely megalkottatott, az 1898: I. törvény-cikk némely intézkedési hatályának jennatársáról. Ez t. i. nem volt provizorium, mely az Ausztriával fennálló viszonyokat rendezi, mert akkor provizoriumának taláta volna minden laikus. minden elemi tanuló ezt el kellett így kereszteni: ellenben azt a nagyhatású vívmánnyal telt 1899: XXX. törvény-cikkét már a törvénytárunk így hívja: a vám- és kereskedelmi viszonyoknak és ezekkel összefüggő némely kérdésnek rendezéséről. Ezt csak azért említem fel, hogy teljesen exponáljam a témát, hogy míg az 1899: IV. törvény-cikket úgy tüntették fel, hogy az semmi, csak némely intézkedéseket tart fenn, tehát nem provizorium, az 1899: XXX. t.-cikket úgy szabadították meg ettől az odizós provizorium elnevezéstől, hogy azt mondták, hogy rendezzük az ügyeket. Ebből a szempontból ez nagyon fontos kérdés, mert ezt a törvényt nekünk úgy kell interpretálnunk, ahogy ezt Magyarország joga és ennek követelményei szerint bíránunk szükséges. Az egyik kihagyott kérdés az volt, hogy a vámszöveg 1903 előtt létesítendő. A kérdés másik része egy volt exponátá, a t. miniszterelnök ur így értelmezte — mi azt állítjuk, hogy így — a törvény azon rendelkezését hogy 1901-ben a tárgyalások kezdődnek oly célból stb. — nem akarom a törvényt szó szerint idézni — hogy 1903-ig a vámszöveg létesül. Ha 1903-ig nem létesül, magának a t. miniszterelnök urnak állásponja szerint az a tésis, hogy 1903 és 1907 között időben a szabad forgalom minden vonalon biztosítva marad (Ugy van! Ugy van! a szélső baloldalon.) és ez a két ország fel fogja használni az időt, hogy mindazon előkészületeket megtegye.

Szell Kálmán miniszterelnök: Dehogy!

Barta Ödön: ... melyek az önálló vámtarifát a vámsorompók és minden ezzel kapcsolatos gazdasági intézmény felállításához szükségesek, (Igaz! Ugy van! a szélső baloldalon!) Mi értelme volna a t. miniszterelnök ur ezen kifejezésnek: „mikor a vámszöveget fogja tárgyalni Ausztriával 1903 előtt?”

Szell Kálmán miniszterelnök: Előtt vagy után! (Feleltások a szélsőbaloldalon: Ezt nem mondta!)

ilyfélével: „Aggyon az Isten örök nyugodalmat a meghóttaknak mindközönségesen!” A vendégsereg bólintgat, hogy — adjon az Isten! — Ez a valaki örög és tópt emberke, sunyi szeméi körül a ráncok úgy nyílnak és csukódnak, mint a harmónika ráncai; az örögég pupóra görbítette, de ahogy belépett, méltóságosan kiegyenesedett örög esontaj, hogy mindenki lássa, hogy ő, akinek itt kell lenni, itt van! A hóna alatt nagy énekes könyvet szorongat, amelynek tálját pocakosra görbítette a sok írott verses ének, melyek az ő tulajdon szerzeményei virrasztások alkalmakra. A pap nem talál olyan biztosan a helyére, mint a hogy ez az örög törtét az asztalhoz, igaz, hogy az asszonyok is tessékélik, mert már erősen szomjuhoznak az örög Gábor bácsi áriájára. Mire énekebe fog, jönnek a segítsései is: a kisbíró, a templomszolgá az egy-két, velük egykoru ember. Valamennyinek azon egyszerűbb a nézése, mikor belépnak. A hangjuk is egyformán szomorkás, az aruk is egyformán, erőfötötten bánatos.

A szolgálo meghozta köténye alatt a pint pálinkát és az özvegyt a kulcos kalácsokkal együtt az asztalra tette. Ezek az emberek, akik olyan hivatalos személyek, akár a halottkém, valamennyien azon az úvogen legeltetik a szemüket, mikor közben-közben fölpiplantanak az ajtó-társaságukból. Nem is fognak dologhoz előbb, míg hozzá nem nyúlnak. Pedig a Gábor bácsi már elővette az ökuláját és kiterítette maga elejbe zsiros sarku és örög bötös papirosait.

— Aggyon az Isten a meghóttaknak örök nyugodalmat merevin — köszönt föl az örög és koccintanak. Az asszonyok kórusban: aggyon az Isten mindközönségesen, merevin!

Es kezdődik az ének: nyújtott, szomorú ária; álmosan bánatos, amelyen sivitva vág keresztül az egyik asszonynak a hangja, amely a többi

Hissen akkor nem kellett róla beszélni, mert akkor nem beszéltek önk erről.

Barta Ödön: Kérem, mi beszélünk erről. Majd rámutatok erre, t. miniszterelnök ur! Ez, amit eddig idéztem, csak introdukciója volt a vitának 1899. június 22-én, én szándékoztam a miniszterelnök urat elvezetni egészen június 20-ig. Hát én csak beszéltem róla! Én azt mondtam. Abban a tésiben, amelyet a miniszterelnök ur az ő egészen korrekter közölgött tudásával precízre odaállított, azt mondván, hogy 1903 előtt, mikor a vámszövetséget fogjuk tárgyalni Auszriával...

Széll Kálmán miniszterelnök: Ha tárgyaljuk!
Barta Ödön:... ebben a terminus, ugy, amint mi interpretáljuk, ugy, amint mi a törvényben látjuk, világosan meg van erősítve.
Széll Kálmán miniszterelnök: Dehogyan van! Hogy lenne abban terminus?

Barta Ödön: Most azt mondta a t. miniszterelnök ur, hogy a szerződések felmondandók időközben, ha egyik fél kívánja.

Széll Kálmán miniszterelnök: A másiktól is függ!

Barta Ödön: Majd beszélünk arról is, majd megbeszéljük az egész dolgot, ha a t. Ház türelme és az én erőm nem fog elhagyni. (Halljuk! Halljuk!) Tehát felmondandók ha az egyik fél kívánja. Itt közbevetéleg megemlítem azt, hogy a fél kívánja-e, ki határozza meg? A t. miniszterelnök ur-e? Én azt hiszem, hogy az országnak kell meghatározni. (Ugy van!) A szélsőbaloldalon.) De hogy határozhatja meg az ország, ha itt ülünk, várunk és abszolút semmi tájékozódást nem kapunk? Hogy határozhatja meg az ország, hogy az ország jogát, amely fenn van tartva, nem a kormány hanem az ország számára, mikor és milyen mértékben kell gyakorolni, ha a t. kormány minket nem tájékoztat? (Ugy van!) A szélsőbaloldalon.) És ha ezt a kérdést megemlítettem, méltóztatnék megengedni, hogy hivatkozzam a t. miniszterelnök urnak íéhvitalására a „Magyar Nemzet”-re, — az elég hivatalos — amely előg korán, az országgyűlés megnyitásának küszöbén, szeptember 28-iki számában borzasztóan lekezelőtelőg rámutatott a fészkelődésekre stb., hogy micsoda nyugtalanság van a különböző gazdasági tényezők között. „Ha a parlament összeül, látni, tudni fogja a nemzet a gazdasági egyezkedés eredményét. A hamis hírek gyártói, a haragok félrevertői, a káros igazalmak terjesztői úgy is szűgyenkezni fognak e napon.” Éppen az ellenkező történt, amit a íéhvitalos állított.

Majd így folytatja: „Nem lehet behozni a vámszövetségi javaslatot, amíg nincsen vámszövetség, amelynek megkötésére 1903 a „prekluzív terminus. (Ugy van! Ugy van!) A szélsőbaloldalon.) És akkor nem lehet vámtáritát sem csinálni. (Ugy van! Ugy van!) A szélső baloldalon.) Ebben talán egyetértünk. És ha ez így van, akkor mit jelent az, amit a t. miniszterelnök ur mondott, hogy a vámtáritia kész? Hát mi az a kész vámtáritia, ha nincsen hozzá vámszövetség? Hissen talán nem létező vámszövetség számára csak nem készített a t. miniszter ur abban a tudában közös autonóm vámtáritiát, hogy ezt Magyarország területén életbe fogja léptetni?

Széll Kálmán miniszterelnök: A törvény megengedi! Megmagyaráztam privátim is!

Barta Ödön: És ha privátim még egyszer megmagyarázza a t. miniszterelnök ur, én nem a t. miniszterelnök ur magyarázó képessége fogatalkosságának tulajdonítom, ha nem értem meg soha, mert én csak a magyar törvény szempontjából és nem a magas politika szempontjából olvasom a törvényt. (Élénk tetszés a szélsőbaloldalon.)

hanghoz képest szinte a gerendák között kereskedik. Ez az asszony egybékélt büszke rá, hogy az egész faluban neki van legfőlégséesebb kiszólása. — Maguk a versek vadak és ijesztőek, az önk idűvőség csak félreerőjtök bennük. Nyersek a versek, mint maga a halál; mint maga az a vén Gábor, meg a kórusa, akik a gyakori szünetekben mohón hörpítenek és hamarosan annyivá vannak, hogy a pirosrásit szemű özvegynek oda dobják: „Ne busujjon, hugom asszony!... élők az élők, hőkta a hőkta!”...

Egy szer aztán beszél valaki az ajtón: „Ifju asszony! Gyűjtsz ki egy kiesít!” Ez a Ferkó, a kocsis. Pörge bajuszu, gömbölyű, pirosképu legény. Három, négy éves szolgálja a Pásztoriknek: józan, értelmes gyerek. A megholtának annyira kezéredkedve dolgozott, hogy még a végrendeletben is megemlékezik róla — ugy beszélük. — Az özvegy, ahogy pillentlen-fáradtan kitémolygott, a szobában minden, mintha parancsolatra dugták volna össze a fejüket. És hogyan hajtogatták, hogyan csóválták: „Látta kee?” — mondja az egyik. „Csak nem hordom a kőtenyem alatt a szememet!” — mondja a másik. „Most má nem kő bekötöni a szegény Jó-zsefnek a szomit, lecsukta a halál!” „Jobb is a szegénynek!” mondta a harmadik meg a negyedik, és mindent kimagyaráztak és bizonyították, hogy iszen most fölvirrad majd a Ferkónak. Mire bejött az özvegy, már elkészítették neki a jövőkét és mindenki szentil meg volt győződve, hogy az özvegy a szomorúságot csak formázza. — Hát meg mikor éjtél után otthagya a virrasztókat és nem állott utjukba! Mert a szegény özvegy nem bírta tovább: a bánat meg a sok virrasztás lekapta a lábáról; bement a hátulsó szobába és csak ugy ruhástól ledől az ágyra. Nyugtalan, zavaros álom hamar lecsukta a szemét.

Virrasztottak ezalatt ugyancsak a virrasztók,

Széll Kálmán miniszterelnök: Igen, a magyar törvény!

Barta Ödön: Azt pedig a t. miniszterelnök ur nem tagadhatja, hogy amikor nekem magyarázza ezt, akkor mindig arra gondol, hogy ha ezt a télet, ezt a magyarázatot megértik az ellenzéken, akkor Bécsben is lehet...

Széll Kálmán miniszterelnök: Nem gondolok semmire, csak a törvény betűjére! (Helyeslés a jobb-oldalon. Zaj a szélsőbaloldalon.)

Barta Ödön: Ebben egyetértünk és ha nem értünk egyet, a t. miniszterelnök ur megerősítése lévén a törekvésem célja, meg fogom erősíteni a t. miniszterelnök urat és meg fogom nyugtatni arról, hogy Bécsben is így interpretálják.

Széll Kálmán miniszterelnök: Sohse nyugtasson, nincs rá szükségem! (Zaj. Élénk csenget. Derűtlenség a szélsőbaloldalon.)

Barta Ödön: Bécs közvéleményének egyik legerősebb irányítója csak most nem régen, június 24-én, amikor a szerződések felmondási jogának biztosításáról volt szó, a taritát így értelmezte; ezt mondta, amit én most mondtam (olvassa): „Ein gemeinsamer Handelsvertrag, Zolltarif voraus.”

Nagy Ferenc: Hissz megvan!

Barta Ödön: Mi van meg?

Nagy Ferenc: A vámszövetség!

Barta Ödön: Igen! Már most álljunk meg. Akkor t. képviselőtársam olyas valaminek van a birtokában, amiről mi nem tudunk. (Élénk derűtlenség a szélsőbaloldalon.) Bocsásson meg nekem t. képviselőtársam, ha van vámszövetség, amint mondja. Hissz engem majdnem lebuknók. Amikor azt állítottam, hogy ezekkel a provizórius törvényekkel vámszövetséget létesítenek! Az igen t. élnek ur a tanu, micsoda erőfeszítések intéztek ellenem a volt nemzeti párt részéről, hogy hogyan merem állítani, hogy vámszövetség van, amikor az önálló berendezkedés és a reciprociás kikötésével intézték el a dolgainkat! (Ugy van! Ugy van!) A szélsőbaloldalon.)

Ezután áttér a kiegyezési kérdések beható tárgyalására s azt fejtegette, hogy a kiegyezés egyes kérdései között junktim áll fenn.

Nagy Ferenc minap azt fejtegette, hogy még a viszonszág megsértése esetén sem kell fötétlenül a vámsorompókat, fötállitásokat, hanem tehet a törvényhozás ennél enyhébb intézkedéseket is. Ezzel szemben szóló fötölvas 1899-ből egy hírlapi cikket, amely azt fejtegette, hogy a viszonszágban Ausztria részéről való megsértése nem fakultívum, hanem imperatívonná maga után a vámsorompó fötállitást. Szóló nem tudja ki írta ezt a cikket, de olyan lapban jelent meg, amely gazdaságpolitikai és közjogi tekintetben, a mostani kormányainkhoz közel áll.

Gabányi Miklós: Hallod Vészi? (Derűtlenség.)
Vészi József: Nini, Gabányi egyszerre ért hberül. (Derűtlenség.)

Barta Ödön: Kérde, vajjon Vészi föntartia-e ma is, akkori közjogi fötöl fogását. Azután őt percnyi szünetet kér.

Élnek: a szünetet megadja.

Szünet után (az élők székelt Daniel Gábor foglalja el):

Barta Ödön folytatja a kiegyezési kérdések tárgyalását. Utal arra, hogy a 67-ben önkéntesen átvett államadósággért 5 százaléki kamatot fizetünk, holott a kamatláb lejjárt. Most fötöt a 12. óraja annak, hogy a tőkét is visszafizessük. Különbben késő lesz. Felhívja a miniszterelnököt, s szerezze vissza e téren a nemzet önállóságát. De a tudalodon már is nagyon hadakoznak ellenük, azon a címen, mert osztrák minta szerint 15 százaléki jövedelmi adót fizetünk. Most azt követelik, hogy ezt is mi fizessük meg. Nem

majd hogy a holtat is nem kínálták pálinkával. Az ének dőcögösen ment, ki-kicsuklottak belőle; egyik-másik jó verset is bóbiskolt, ugy költögettek kis italkával: „Igyik kee, magy fötfrissü!” Az öreg Gábor bácsi laposakat passzogott; bőkötöte a templomszolga és kinalgatta mind sürűben. Kerűlt-fordult az idő: a kisbíró valami világi formát is kezdett dudorászni, erre aztán röhögtek, hogy „igaz is!... mit hál belőle ugyis a József!” Ekkora már az igaz, az asszonynepek elkullogtak a szobából; ám 6k kitartottak. Finomnak mondták az özvegyet, hogy böven látja el őket kalácsal, pálinkával, nem ugy, mint sok más helyen. Tünezedett is ha a kalács; a kisbírónak, a templomszolganak kipusodott külső-belső zsebbe, még az ingeja is; gondoskodtak az otthonvalókról. Hogy zánótás formán piálcsoltak, nem is röstelték, hogy a kulcos kalács kinkandikál a zsebukból.

Ilyféleképpen kezdett a hajnal pirkadni. Az özvegy ijedten ugrott fel és nagyot sóhajtott, mikor észbe fötűdött a szomorú valóság. Ahogy belépett a halottas szobába: dőzs, zaj, nehéz gőz és pipafüst fogadták; a viaszgyertyák fötövig égtek és a tartókat végigsöpögte a viasz. A pintes üvegnek is csak a fonékán volt, most fötötte az öreg Gábor az utóját, hogy aztán menjenek.

Mentek is, de csak alighogy! Látszott, hogy erőltetik a dolgot, de azért dölingültek. A kisbíró gorombán röhögött az özvegy szemébe és azt mondta neki: „Hugom asszony! gyöngy élet az özvegy élet!” Az özvegy Pásztoriké áttatanná, hallatanná tette; inkább csak köszöngötte a szivességekét. Az öreg Gábor, mint akinek fából van a nyelve, mokogta: „Ne köszöngje hugom asszony! Isten nevébe tetük!...”

A halott, mikor magára maradt, mintha puffadozva emelte volna a szemférdet.

akarja ezt az eljárást a maga nevével nevezni. (Zaj a szélsőbalalon.)

Kubik Béla: Gázság!

Barta Ödön: 68-ban becsapmesték az effektív szót s ezt akarják most ellenünk förtítani. Ha volt valaha igazságtalanság a nemzeti kölesésem, ugy az az, hogy Ausztriának adósságainkat megfizessük. A következő határozati javaslatot nyújtja be:

„A felhatalmazást kőr kormány nem vitte közelebb az országót — közel négy évi kormányzása alatt, — sem állami önállóságának, sem közgazdasági érdekeinek megvalósításához. A magyar nemzet joggal elvárhatta a kormányót, hogy a magyar alkotmány szellemének, világos rendelkezéseinek, a Szent István koronája fönyének és közjogi jelentőségének megfelelően megteremtse a magyar királyi udvartartást. E fötörvényeinkben biztosított jogaink érvényesítését megkísérelte a közgazdasági önállóságot; elvárhatta a valutarendezés bejezését, mint a pénzügyi önállóság és függetlenség egyik lényeges előfeltétét. Elvárhatta, hogy komadt bonyolult, igazságtalan adóügyi rendszereink helyébe, igazságos alapokon nyugvó és az egyenlő teherviselés elvének megfelelő új adózási rendszer behozatalára vonatkozó többszörös ígértét beváltandja. Elvárhatta, hogy az 1867: XV. fötörvények 6. §-ában az ország számára biztosított jog érvényesítésével kiküszöbölje az Ausztria irányában fönnálló szegyenletes és államiságunkat elhomályosító súlyos adóterhet. A magyar nemzet mind ezen várakozásában esáldott. Sajnosn tapasztaltuk, hogy a felsorolt nemzeti követelmények mellőzését a kormány legújabbban az 1899: XXX. t. c.-ben az ország részére biztosított jogokat nem érvényesít, sőt azokat saját hatalma megtagadása érdekében elhomályosítja; az ország gazdasági érdekeit sújtó, káros szerződések felmondása helyett azoknak lenntartásán fáradozik; a külkereskedelmi szerződések kölesései nélkülözhetetlen magyar autonóm vámtáritát és annak törvényhozási tárgyalását elő nem készíti. A kormány a nép terhet nem könnyíti, sőt kézs azoknak, a nemzet adózási erőjét fötállitól mértékben való fokozásához hozzájárulni és a militarizmusnak újabb elviselhetetlen áldozatokat telajánlani. Mindezek mellett lanyba, kelő belátás hiányából eredő eljárásával a belbélke megszárdítását, a nemzetiségek teljes beolvadását biztosítani, valamint a különböző társadalmi tényezőknek egymás elleni harcát az ország érdekeinek megfelelő mterben tartani nem képes. A felsorolt okokból az új kormányzat számára a Ház a kormányzást eszközökkel meg nem adta, a betervezett törvényjavaslatok általánosságban a részletes tárgyalás alapját sem fogadja el. Utasítja a Ház a kormányt, hogy az országra kizárólag káros kereskedelmi szerződéseklet és ezek között fötleg a Szerbiával és Olaszországgal fönnálló kereskedelmi szerződések folyó 1903. január 1-én leendő felmondásához szükséges lépéseket tegye meg. Utasítja a Ház a kormányt, hogy a magyar közgazdaság összes ágának megvédésére szükséges autonóm magyar vámtáritát haladéktalanul és mindenetre oly pontban terjeszse elő, hogy ezt még folyó évi december 31-ike előtt törvénybe íktathassa.

Vészi József: T. képviselőház! Barta Ödön t. képviselő urnak nagy tudomány elvtárs, Gabányi Miklós ur egy közboszolásban (Halljuk! Halljuk!) jobblelöl. Élénk eltrontrondások és zajos felkiáltások a szélsőbaloldalon: Élál! Élők ismételtlen csenget. Szünni nem akaró nagy zaj.)

Kubinyi Géza: Onnan szabad viccet mondani, innen pedig nem? (Nagy zaj.) Élál ugy-e, mert nem szeretik halgaltani az igazságot? (Élők csenget.) Ez nem helyes eljárás. Majd benne lesz a lapokban. (Folytonosan tartó nagy zaj. Élők ismételtlen csenget. Az ellenzék egy része folytonos ellentmondások közt kivonul a tereméből.)

Vészi József: Ismétlem tehát, t. képviselőház, hogy Barta Ödön t. képviselőtársam beszéde alatt egy adott jelre és pedig egy olyan képviselőtársunk által adott jelre, ki most leghangosabban tiltakozik az én felszólalásom ellen, Gabányi Miklós kőkötöte a t. Házra, hogy annak a cikkek, amelyre Barta Ödön t. képviselőtársam hivatkozott, én voltam a szerzője. Minthogy Barta Ödön t. képviselőtársam annak a cikkek a tartalmát a miniszterelnök ur által jelenleg valott közjogi fötöl fogásattal szembeállította és azt a lappangó kérdést belyezte belé, vajjon én mostani pártállásomban helyt állók-e ama közjogi fötöl fogás mellett, melyet abban a cikkben kifejeztem: akár van elene kiugrása Komjáthy és Gabányi képviselőtársainak, akik az előbbi jelenetet oly szépen játszótták végig, akár nincs, nekem jogom megmondani és nekik fötleségük meghallgatni az erre vonatkozó észrevételeimet. Ha ezt a fötleséget nem érzik, nagyon sajnálom, de a politikai delicateesse bizonyos mértékét t. képviselőtársaimmal mégis föttelezhetem.

Legyen szabad nekem kelő üszlelettel kijelentem, hogy senkinek e Házban és e Házon kívül, tehát Barta Ödön képviselőtársamnak sincs jogja fötletelni, hogy amit én egy konkrét közjogi kérdésben — habár más politikai állásban, mint most négy évvel ezelött hirdetem, attól bámi okkó eltérővéteknék. Igenis amint akkor mondtam, hogy az én érzésem szerint az 1898. évi I. fötörvényekbe előszőr beiktatott és azóta 1899-ben megismételt klauzának nem inkulatív hanem imperatív értelme van, ezt a meggyőződést ma is a magam részéről föntartom. De a t. képviselő urtöl mégis kérem egy méltanyossági szempontnak latavételet s ez az, hogy akkor más volt az én politikai helyzetem az akkori kormánytól szemben és más ma. Ha előre nem bocsátottam volna, hogy ahhoz a közjogi fötöl fogáshoz ma is ragaszkodom, nem volna jogom e momentum kiemeléséhez. de annak előrebocsátása után mégis figyelmeztetnem kell a t. képviselő urat arra, hogy akkor oly kormány állott az ország előtt, melynek közjogi fötöl fogását én rektifikálnók, közjogi politikáját az ország szempontjából veszedelmesnek

tartottam. Azzal a kormányzattal szemben az ország közjogainak világos kiemelését, és kiindobrását tartottam szükségesnek. Ma a helyzet az én részemre megváltozott, de a t. képviselő ur sincs ma abban a helyzetben, amelyben akkor volt és ezért lehetne méltányosabb az én megítélésomban. Akkor a legszűkebb parlamenti fegyverekkel küzdöttem egy kormány ellen és a küzdelemben én résztvettem. A képviselő ur pedig akkor egy ellenzéki pártnak volt tagja, de abban a küzdelemben nem vett részt, hanem annak csendes szemlélője sorozkozott.

Barta Odön: Ez nem igaz!

Véssz József: Abban a küzdelemben a t. képviselő ur aktív részvételét én nem látom. Ezért hivakoztat a t. képviselő ur az én akkori nyilatkozatomra, de én a t. képviselő ur nyilatkozataira abból az időből nem hivakozhatom.

Barta Odön: Nem szereti aposztrofálni hírlapíró képviselőitársait. Véssz egy kezdete: Gabányi Miklós, Barta Odön nagytudományi képviselőtársam...

Véssz József: Hát nekem szabad mondani, hogy héberül beszélnek?

Kubik Béla: Értsék meg a viccet, ha csinálják!
Elnök: Ne tessék itt próba-vicceket csinálni. (Derültség.)

Barta Odön: Mindenkinél izlése bizza annak megítélését, hogy helyes-e az ilyen hangú aposztrofálás. Szólok többre becslő Gabányi a hü évtársat, mint a nagytudományi elvtelen politikuskat. Kijelenti azt is, hogy Bánfy ellen éppen úgy küzdött a parlamentben, mint Véssz a parlamenten kívül. Nem fogad el leokt.

Véssz József: Kijelenti, hogy nem akarta leoktézni Bartát, mert a leoktázás se nem kenyere, se nem gyönyörűsége, se nem hivatala.

Elnök: A vitát berekeszti s az ülést bezárja.

BELFÖLD

A miniszterelnök bécsi utja. Széll Kálmán miniszterelnök és báró Fejérváry Géza honvédelmi miniszter ma reggel hazaérkeztek. Bécsben időzése alatt a miniszterelnök a N. W. Tagbl. egyik munkatársát fogadta, akinek a következőket mondta:

— Igazán elhibi nekem, hogy nem a válsághírek miatt jöttem Bécsbe. Ezek a válsághírek egyszerűen ostobák. Válság egyáltalában nincsen, sem in partibus, sem in toto. Bécsi utazásom senkit sem lephet meg. Már három hét óta nem jutottam hozzá, hogy ő felségének az ügyekről jelentést tegyek s tulajdonképpen már mult vasárnap kellett volna idejőnnöm, de a király gyöngékedése miatt nem volt lehetséges és gróf Széchenyi már néhány nap előtt jelentette ő felségének, hogy ma ideérkeztem. Mondhatom önnek, hogy a király ő felségét, hála Istennek a legjobb egészségekben találtam. Jelentést tettem neki az összes folyóügyekről, de ezeken kívül még egyéb nagyon fontos ügyek is voltak szónyegen. Ezek alatt egyáltalában nem értem azokat amelyekről az imént szóltam, hanem egészen más, igazán fontos események. Gondolom csak legelső sorban a legújabb németországi eseményekre s ezzel körülbelül mindent megmondtam önnek.

A bevándorlási törvényjavaslat. A képviselőházi igazságügyi bizottsága ma délután 5 órakor Hodossy Imre elnöksége alatt ülést tartott, melyben a kormányt Széll Kálmán miniszterelnök, Mészáros Ágoston igazságügyi miniszter, Mohay Fándor államtitkár és Sélley miniszteri tanácsos képviselte. A bizottság Heintz Hugó előadás mellett Széll Kálmán felvilágosításai alapján letárgyalta a bevándorlási, a határrendéségről szóló és a három új eszendorékület felállításáról szóló törvényjavaslatokat. Ugyiszint letárgyalta Neumann Ármin előadásával a konzuli bíraskodásról szóló jelentést.

Titkos rendelet, amely — nincs. A bécsi Zeit nyomán a magyar napilapokban is megjelent az a közlésem, hogy a vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszternek valamely titkos rendeletét a m. kir. állami nyomdából elopták volna — mint illetékes helyről értesültem — merő kóhalmán, mert az intézethez ilyenféle rendelet egyáltalán nem érkezett.

A német vámtarifa és monarkhiánk. Egy politikusi, akinek módjában volt bepillantania a kereskedelem-politikai helyzetbe, a N. Fr. Presse mai estilapjában a következő nyilatkozatot teszi: A legújabb németországi események Ausztriának és Magyarországnak irányadó köreiben nagy figyelmet keltek. Most már fel kell tenni, hogy Németországgal létrejön a vámtarifa, ha nem készül is el december 31-ikéig. Erre nincs is szükség. Az osztrák és a magyar politikai helyzetre elég hatással van az is, hogy a vámtarifa rövid időn belül létrejön, mert hiszen eddig azt hitték, hogy a kereskedelmi szerződések automatikus uton fogják megújulni és felmondás nem lesz. Míghelyt az események új fordulatáról itt tudomást nyertek,

felmerült a kiegyezési tárgyalások újabb való megkezdésének és gyors befejezésének szükségére. Irányadó körökben bizonyosan tartják, hogy a kereskedelmi szerződésekkel fel fogják mondani.

A horvát országgyűlés. Zágrábról jelentik: A tartománygyűlés az indemitésről szóló törvényjavaslatot tárgyalta.

Popovics István előadó elfogadásra ajánlja a javaslatot és azt mondja, hogy az indemitési benyújtására az adott okot, hogy a pénzügyi egyezmény még nem készült el. — *Brestyansky* éni akar azzal a joggal, hogy a kormány működését kritizálja. Ma a kormány csak egy ténnyel (*Derencsin*: Bűntényéről) akar beszélni és pedig arról a rendeletről, amely 31% százalékos pótdó kivételést rendelte a szeptemberi szerbelles tünetések alkalmával. Szólok azután átér a tünetések ismertetésére és szemere veti a polgármesternek, hogy nem tiltakozott a tünetések ellen, nem hívta össze a községgyűlést. Mindezeknél fogva nem bízik a kormányban, mert az október 27-iki rendelet azt sejteti, hogy a nép időnként állandóan lebeg az a veszély, hogy ilyen rendeleteket bocsátanak ki. Ennek a kormányának a költészetét nem szavazhatja meg. — *Vrbancs* kitéjt, hogy Horvátországban nem tud a magyarok tünetései melegebb érzelme kifejeződni. A szerb-kérdést csakis az unionisták hozták felszínre. Hajdan szerb-kérdés nem is volt Horvátországban. A tünetések a rendőrség erélytelensége következtében jutultak el losztogatóssá. A rendőrség jól tudta, hogy fosztogatás készül, de azért nem tett ellene semmi intézkedést. Ennek a kormányának, amely iránt bizalma nincs, a költségvetést nem szavazza meg.

A tárgyalást holnap folytatják.

Az illavai mandátum. Illaváról táviratoznak: *Sipeky* Sándor szabadalvúparti képviselőelőttnök és *Haydn* képviselőnek vasárnap emondott beszédét a választók nagy lekesedéssel hallgatták. Az előjelek után itélve, a küzdelem mindkét pártot szokatlanul erős lesz, de a szabadalvú jelölt győzelmét itt biztosra veszik.

A jászberényi választások. *Jászberényből* táviratozzák, hogy a városi képviselők választásánál az Apponyi-párt jelöltjei minden kerületben egyhangulag megválasztattak.

KÜLFÖLD

Az osztrák sajtótörvény. Az osztrák *Concordia* újságíró-egyesület által egybehívott sajtótörvény-ankétának tegnapi volt utolsó ülése. Az ankté határozatait, melyek a sajtótörvényjavaslat módosítására vonatkoznak, memorandumban fogják a kormány és a parlament elé terjeszteni.

Az euxinogradi merénylet. Az euxinogradi merényletről, melyről röviden már megemlékeztünk távirataink közt, a következő részleteket írják: Amikor Ferdinand fejedelem pénteken délután szárnysege, *Markov* ezredes kíséretében az euxinogradi parkban sétált, egy neki szólo levelet talált. A fejedelem felbontotta a levelet és a következő sorokat olvasta:

Fenség! Azért jöttem ide, hogy önt megöljem, de gyermekei láttára megbánás veit rajtam erőt, a tengerbe dobtam a legyvert és itt a parkban elbujtam.

Egy anarkhista.

A fejedelem *Markov* ezredessel átkutatta a parkot és huzamos keresést után megtalálták a levél iróját, ki először is megerősítette azt, amit a levélben írt, hogy a fejedelem meg akarta gyilkolni. A megretírált merénylő egy *Kancsev* nevű 22 éves fiatalember, aki nemrég még a gimnáziumba járt. Azt hiszik, hogy *Kancsev* örlt.

Az euxinogradi állítólagos merénylet a szófiai lapok nem veszik komolyan. A letartóztatáskor csak revolvertöltényeket találtak *Kancsevnél*. Más források szerint a merénylőt *Iliev* Krisztonak hívják s a sok anarkhista irat csavarta el a fejét.

Szerb katonai reformok. A szerbiai főhadparancsnokságot floszlatják, a tábori ügyosztályt táborkarrá alakítják át, s főnökévé *Jankovics* tábornokot fogja a király kinevezni.

Montenegro megnyilatkozik. A rógi hallgató Nikita megnyilatkozott. *Mikor Scseglov*, az új orosz követ átadta neki megbízólevelét, a fejedelem nagy politikai beszédet mondott, többi közt a következőket mondván: „Oroszországot és Montenegrot szétfűthetetlen kötelékek és testvéri viszony fűzik össze, melyeket közös dicsőség és közös megpróbáltatás pecsételt meg. Ezt a viszonyt a történelem teremtette s minden jó szerb szívbe mélyen belevészt. Az én hazám hű és legyőzhetetlen előőre a szláv Délnek. Az én védelmem és oltalmam a hatalmas Oroszország,

melynek lábaihoz lerakom hazámnak arra való hű készségét, hogy érte minden megpróbáltatást és áldozatot magára kész venni.”

Ismeretes dolog, hogy Montenegro fejedelem egyszerűsrend szepszavu költő is...

A marsellei sztrájk. A marsellei sztrájkbizottság titkára táviratilag közölte *Pelletan* tengerészetiügyi miniszterrel, hogy ha a konfliktust öt nap alatt el nem intézik, Franciaország valamennyi kikötőjét fől fogja szőlítani az általános sztrájkra. Eddig még nem folytatott megbeszélés a sztrájk elintézés ügyében, mert a hajózási társaságok kijelentik, hogy a külföldi verseny miatt nem mehetnek túl az 1900-ban tett koncessziókon. Létkérdésről van szó rájuk nézve. A társaságok a hajólegénység ellen, amely megtagadta a szolgálatot, panaszt adtak be. A hajósztrájk miatt két dragonyosered és 130 oszondó érkezett ide a rend fenntartására. Algírba és Tuniszba készülők utasok, mintegy 800-an, arra kérték a kormányt, engedje meg nekik, hogy az ujoncokat szállító hajókon mehessenek haza.

Fontos hír. Ázsia felől érkezik hozzánk és sulyaván bizonyára rá fog nehezéni a lelkekre. Senkisémet várta, senkisémet volt elkészülve rá. De ki is hitte volna! Nemcsak a halottak, de a nagy események is gyorsan lovagolnak. Azelőtt a nagy amerikai sztrájk, melynek kimenetelét visszafajított lélekzettel leste mindenki. Azután Chamberlain utja, majd a magyar parlament izzó levegője, Nessi-ügy, kiegyezés, kormányválság. Közbe Krupp megdöbentő halála s a német birodalomgyűlésnek messze kiható jelenetei. De az ezek iránt való érdeklődés innmár a multé, mert a távol Keletről a következő esemény híre röpti hozzánk a villany:

Jokohama, december 1.

A koreai kormány lemondott, mert a oszárk vonakodik megengedni, hogy a hadügyminiszter ellen vadat emeljenek bizonyos közt nem tett panaszok alapján. A lakosságban izgatottság mutatkozik az udvar ellen.

A német birodalomgyűlés.

Budapest, december 1.

A német birodalomgyűlés többségének az a szándéka, hogy a házszabályokat megváltoztassa, a konzervatív és liberális sajtó pedig arra izgatja a többséget, hogy a kisebbségre minden eszközzel erőszakolja rá az akaratát. Ezek a lapok kifoghatatlanok abban, hogy a nyakas képviselők ellen újabb-nújabb fegyelmi rendszabályokat eszkeljenek ki. Az agrár *Deutsche Tageszeitung* a sorok közt azt ajánlja, hogy a birodalmi gyűlést egyáltalán töröljék el, mert a floszlatással ugyan nem érnek el semmit.

Az osztrák kisebbség el van határozva, hogy a házszabályvitát lehetőleg elnyújtja s *Kardorff* indítványát nem engedi szavazásra jutni. A szociáldemokraták kijelentik, hogy mivel a többség flagráns jogsértést követelt el, erre a legkíméletlenebb erőszak lehet csak a méltó válasz. A kormány egyelőre tartózkodó álláspontot foglal el, de azt persze nem bánta, ha a többség keresztülerőszakolná az akaratát. A többségnek azonban vannak tagjai, akik *Kardorff* indítványát elhibáztottak tartják, már csak taktikai szempontból is s a békét nem tartják lehetetlennek, ha alkalmas s ügyes közvetítő akadna. A konzervatívok a helyzetet egyéb politikai célokra szeretnék kizsákmányolni s az obstrukció elleni haru ürügye alatt hangulatot szeretnének csinálni antiszociáldemokrata kivételes törvények s a választói jog megszorítása mellett. A *Kreuzzeitung* például ezt írja: *Singernek*, *Stadhagenak*, *Ulrichnak* és társainak nem engedhetjük azt a diadalt, hogy a vámtarifa az ő ellenállásukon szenvedjen hajótörést. Meg kell fékezni a bestiót, míg van rá idő. A jelenlegi házszabályokkal ez nem lehetséges, meg kell tehát őket változtatni.

Berlin, december 1.

A birodalomgyűlés mai ülését délután 1 óra 20 perokor nyitja meg az elnök. A karnatok szüneti vannak. A ház meglehetősen nagy nyugtalansága és figyelemtelensége mellett felszólt *Kuhnert* (szociáldemokrata) és állást foglal *Kardorff* indítványá ellen.

Köcher (konzervatív) a ház meg-megújuló derűsége között polemizál a szociáldemokratákkal. *Epigonoknak* nevezi a mai embereket. A szabadalvúpartot, amelynek vezérét, *Richtert* jelentőségénél fogva elismeri, nem ellenségnek nevezi, hanem csak ellenségesnek. Örültségnek mondja, hogy a felorgató pártja döntőn a birodalomgyűlésen. A *Kardorff*-féle indítvány megengedhetőségének egyetlen hivatott értelmezője a birodalomgyűlés. A beszédből már elég volt, térjenek át végre a szavazásra. (Elnök helyeslése a többség sorában.)

Zubell (szociáldemokrata) azt mondja, hogy az előtte szóló csak ostoba vicceket mondott.

Ballestrem elnök: Nem szabad egy másik képviselő vicceit ostobáknak nevezni.

A szónokot észlekedő további folyamán még kétszer utasítja rendre az elnök, amikor Kardorff indítványát *alattvalónak* mondja és azt állítja, hogy Bachem rágalmaikat szórt a szociáldemokraták ellen.

Richter kijelenti, hogy a dícséret, amelyben részesítették, nem hat a meg. Teljesen ellensúlyozza a dícséretet az a keserű gáncs, amelyet több ízben hallania kellett. Az obstrukciót csakis törvénytelen csinyek ellen való védelmi eszközként védelmezte, de nem védelmezte mint önálló obstrukciós hadjáratot, amelyely 13—19 hónapon keresztül meg akarják akadályozni a többség akaratának kifejezését. Obstrukció nélkül a többségi pártokon belül uralkodó nagy tárgyi ellentéték következtében kiállítás lett volna arra, hogy a vámtarifát megbuktatják. De a harc módja egyre növekvő kedvetlenséget szült s ez háttérbe toltja az ellentéteket. A harcok természetesen mind hevesebbek lesznek. *Valóságos ostromok állapotok* vannak nálunk. *Ha ez a birodalomgyűlés, amelynek több mint harminc éve tagja vagyok, valaha olyan lesz, mint az osztrák Reichsrath, nem fogom többé tisztességgel tartani, hogy egyáltalán tagja vagyok ilyen testületnek.* (Élénk helyeslés.) A német birodalomgyűlés minden más parlamentnek mintaképe kell hogy legyen a parlamentarizmus korrektsége tekintetében. Ha a vámtarifát létrejön, amit gazdasági fejlődésünk nézve jó ötlet hátrányosnak tartanék, a felelősség tulajdonképpen a szociáldemokratákra és a szabadelvű pártgyűlésre hárul.

Bebel azt mondja, hogy mindaz, amit Richter magatartásának igazolására felhozott, üres mentegőtudás. A szabadelvű néppárt már a bizottságban a vámtarifára létrejövetelével dolgozott. (Tiltakozás a szabadelvű képviselők részéről. Felkiáltások: Valótlán állítás!)

Gróf Stolberg alelnök ezt a kifejezést a parlamentben meg nem engedhetőnek mondja.

Bebel heves kifejezéseket használja a többi pártok magatartását. Az ő pártja most a szabadelvű pártgyűléssel csak olyan közösségben van, amelyben gyakran volt a centrummal, midőn valóban küzdöttek, különösen a centrum nemzeti szabadelvű felől ellen Pártja őszintén akarja elejét venni a torzadalomnak és így értelemben a parlamentarizmus alapjára lép. *Ausztriában Liebermann barátai a botrányt azért tűzik, mert örömlük telik benne, a német szociáldemokratáknál ez erkölcsi felháborodás.* (Nevetés jobbról.) **Gróf Ballestrem** elnökkel, aki Kardorff szörnyeteg indítványát eleve mint megengedhetlent vissza nem utasította, a kisebbség nem tárgyalhat tovább. **Buesing** alelnök kéri a szónokot, hogy tartózkodjék az elnök bírálatától. **Bebel** végül azt mondja, hogy Kardorff indítványa korunk gyalázatának emlékoszlópa amiért az elnök rendreutasítja.

Sattler (nemzeti szabadelvű) kifejti, hogy midőn októberben kijelentette, hogy a kormány tekintélyével nem egyeztethető össze hogy a taritást tovább tárgyalassa, akkor hiányzott a megvalósítás előfeltétele, vagyis a szövetséges kormányokkal egyetértő nagy többség. Ez az előfeltétel most megvan. Ezért lehetett venni a harcot az obstrukció ellen. Szólv és barátai csak nehezen szánták rá magukat, hogy Kardorffnak nem örvendtes és nem kedves indítványát aláírják, de az obstrukciós pártok elárása kényszerítette erre. Az indítvány az ügyrend struktúrájában értelmese mellett megengedhető.

A szociáldemokraták azt mondják, hogy ha az indítványt elfogadják, úgy a többség tolvaj az elnök pedig orgazda.

Gróf Ballestrem elnök rendreutasítja a szónokot és sürgősen kéri, hogy ne foglalkozzanak az elnökkel, aki amugy sem vehet részt a vitában. Ezután a tárgyalás folytatását holnapra halasztották és az ülést 1/47 órakor bekezesztették.

Berlin, december 1.

A birodalomgyűlés ma sem fejezte be a házszabályvitát. Aláítólóg a többség holnap erőszakos véglet akar venni a vitán. Némelyek szerint már volt erre precedens 1876-ban. A szociáldemokraták tiltakozni fognak a házszabályok megértése ellen, de nem valószínű, hogy valami nagyobb vihar keletkezzék, mert a szociáldemokraták meg vannak arról győződve, hogy a házszabályvitának hirtelen való bekezeszése nem fogja a többség maláimra hajtani a vizet s a mellett bármelyik pillanatban újabb házszabályvitát lehet támasztani.

A többség körében ma folmerült az az eszme, hogy nem volna-e tanácsos a Kardorff-indítványt módosítani s így olyan szíven tüntetni fel azt, mintha nem rejtene magában államcsíny.

HIREK

Hozzák Kecskeméthy Győzöt.

Szégénylen, de nem tudok ujongani azon, hogy Kecskeméthy Győzöt urat, amint mondják végre is nyakonszípték a szabad Amerika földjén, ahol pedig ezidő szentint is szép summa, Európából átsikasztott pénz növeli a forgalmat. Készséggel elismerem, hogy nagy csomó naivitás van abban az okoskodásban, ahogy gondolkodom, de éppen csak lehangol ez a szenzáció. Egy fiatal életnek vége van, helyrehozhatatlanul vége. Azzal, hogy lopott, még nem volt vége. De így: igen. Erkölestelen alapon, lopott pénzen is megépülhetett volna még egy olyan egzisztencia, amely alkalmas lett volna arra, hogy rohamosan visszaadja a köznek azt a summát, amit kilopott a köz zsebéből. Ha az első millió krajcar vagy korona lopott is, nincs kizárva az, hogy áldásos a többi, ami ennek az egynek a mulatására lassankint összegyűl. A millió tudniillik unja magát egyedül, a társaság megválasztásában pedig válogatós. Tehát egyéb milliót sorakoznak mellé. — Nincs kizárva az, hogy a mitőlünk ellopott félmillió Amerika számára gyümölcsöző volt s hogy meg legyen közöttünk a paritás, valami amerikai lopott pénz érkezett volna cserébe, ami viszont a mi javunkra szolgál. S ez ellen tiltakozhatik a morál nevében Amerika is és Európa is, de végeredményében a pénz — pénz marad. És én még sohase láttam bankót, amire az lett volna írva: loptam.

Ezzel csak azt akarom mondani, hogy a félmilliónk nem vészett el tökéletesen, míg Kecskeméthy Győzöt urat csak üldözték. S az ember, ez a hitvány utra lépett fiatal ember se vészett el teljesen. Most pedig a pénzünknek vége. Alig hiszem, hogy valami sok maradt volna meg belőle, az embernek pedig egészen vége. Abból semmire maradt. Több lesz egy olyan budapesti figurával, amelyen például az a két testvér, aki a Takács Zoltán ellen indított első pörben volt koronatanu, s akik úgy oldalognak el től az utca a régi ismerősök között, hogy nem látja őket senki. S rettenetesen fagyos über-eiherben most, amikor már-már befagy a Duna, s állandóan az aszfaltra süttve le a szemüket. És soha többé nem is néznek a szemébe senkinek, pedig hát körülbelül addig tart az élet, amíg az ember ezt bátran megeselekedheti.

Az emberből már nem is látok semmit. Végo neki, belekerül a tömlőbe. Hanem szép nagy tárgyalás lesz. Országos látványosság. Nincs kizárva az se, hogy akár Brassóból is lenne rá publikum, ha el nem kapkodnák a jegyeket idejekorán. (Bárd Ferenc se testvére urak nagyszerű üzletet csinálnának, ha a lopott pénz némi pótlására megajánlanának a belépőjegyekért tizezer forintot.) S aztán ez lesz az egészéből. Szenzációs tárgyalás, ami egy huszonöt-huszonhat esztendő s darceruhás rabot termel. Eppen olyat, mint a többi rab. Egy numerus átörskönyvben, azután pedig egy a nullánál is kevesebb értékű számjegy a milliókban. Valaki, aki buvik az emberi pillantás elől s gyanus kávémérősekben keres magának valami új kompiániát, a miben végleg elzúlljék. — Temetünk — s perverz gondolkodású ember az, aki örül, amikor viszik a hullát. Vagy hozzák. Azt hozzák tudniillik majd a haján s hogy ne történjék meg az a esoda, hogy a hulla megszökik, hát sokkal jobban vigyáznak reá, mint a mikor egy félmillióval kibocsátották az utcára mindössze egy legalább is buta szolgál kíséretében.

Valami olyast mondok, a mi talán furán hangzik kissé. Azt, hogy: a bűn egy magában nem zárja ki azt, hogy aki azt elkövette — azután hasznossá váljék. A bűnhődés: igen. Egészen megfordítva kellene, hogy legyen. Sőt magának a bűntetésnek az a célja, hogy az embert újra emberré tegye. A gyermeknek, ha rászólgál, adok két

nyaklevest. Egyet jobbról, egyet balról, de azután aztán nem tartok haragot. Nem emlegetem föl neki a nyaklevest s nem nézek reá más szemmel azután, mint azelőtt, mert hát megkaptam már a pofot és ezzel az ügy elintéztetett. Ilyen logikán alapszik a bűnösök büntetése is, csak hogy így logika marad. Ugy áll a dolog, hogy köztünk járnak százan és százan, csupa nem tiszta kezű ember s mi tisztakézüek parolázunk velük. A fegyházból kibocsátott, megbűnhődött, a maga bűnének következtétét leszólgált emberrel azonban úgy bánunk, mint a belpoklossal. Ez lesz a természetes sorsa ennek a tolvajnak is, aki pedig amíg csak tolvaj volt, rendelkezett azzal a lehetőséggel, hogy valaha emberré váljék. De ha már fegyenc volt, semmire se jó.

Szóval: temetünk. Hozza a hullát a hajó. Ne örüljünk neki. — Ez persze nem jelenti azt, hogy futni hagyjuk a tolvajokat. Csupán csak annyit, hogy ne mondjunk alélját, ha hónapok mulva, a lopott summában valószínűleg szörnyen megfogyatkozva, haszontalanul megcsipnek egyet. Temetés és hazatérő temetés, mintha lát lábnyit mélyre buvik be az ember a föld alá. — En pedig, akinek különben fogalmam sincs arról, hogy micsoda fiu volt ez a Kecskeméthy Viktor ur, el tudom képzelni azt, hogy valaki, a kezében ennyi pénzzel akárhol olyan munkába kezd, ami áldás körülötte egy csomó emberre nézve. Ez a fiatal ember valószínűleg nem az, aki ezt meg tudta volna cselekedni. De hát lehetne olyan is. — Es ha ez az eset állana fenn, akkor ime: a bűnös hasznos ember. A megbüntettet ember a haszontalanabb is haszontalanabb ember. — Hát akkor minek örülünk annak, hogy megfogtuk...

Egyébként: teljék mindenkinek a kedve. Isten őrizzen attól, hogy elrontsam valakinek a jó kedvét reggelre a kávé mellé, amikor olvassa, hogy: Kecskeméthy végre végérvényesen megkerült. Ha megkerült!

(Th.)

Budapest, december 1.

— BUDAPESTI NAPLO. November 30-án új előzetes nyitit a Budapesti Napióra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előzetése ezen a napon lejárt méltóztatassanak a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— Személyi hírek. Miklós orosz nagyherceg vasárnap Kistelekre érkezett, s onnan Pusztaszere ment Pallavicini Grófi uradalmába vadászni. — *Talán* Béla, a képviselőház alelnöke, néhány napra török-kiszárl bírókára utazott. — *Korányi* Frigyes egyetemi tanár, a főrendiház tagja, aki hosszabb ideig betegeskedett, már teljesen felépült, de egyelőre rendelkezési napjait nem tartja meg mert legközelebb hosszabb időre déli vidékre utazik.

— A király egészségi állapota. Écezből jelentik, hogy a király állapota kielégítő, de az orvosok tanácsára egyelőre nem ad kihalgatást ó helysége s nem hagyja el a schönbrunni kastélyt.

— A kislejéni vadászatok. Kis-Tendről táviratozzák: József Agost főherceg nevével, *Fülöp* orleáni és *Fülöp* közbüri herceggel, valamint vadászársággal tegnap este 7 óra 10 perckor nyolcnapos tartózkodásra különvontakit ideérkezett. *Lubits* Adolf udvari tanácsos a vadászteket Kétegyháza várta. A pályaudvaron az uradalmi tisztikar és a hatóságok fejei fogadták az i lusztris vendégeket. A vadászban *Urban* Iván főispán is résztvesz. A vadászati programja az első hat napra a következő: hétfőn Feszten pásztás-vadászat, kedden a fekete-gyarmati erdőben, szerdán és csütörtökön Bánkútpusztán, pénteken Agyán és Szemkén, szombaton a somosi erdőben lesz vadászat.

— Veszprémmegyei múzeum. A veszprémmegyei múzeumgyűlés tegnap alakult meg. Elnöke *Fenyvesy* Ferenc főispán, titkára *Paw* Ödön leit. E kulturális egyesület iránt vármegyeszerte nagy az érdeklődés s máris sok alapító és rendes tag jelentkezett a vármegye műveltségügyi bizottsága minden részéből. Báró *Hornig* megyéspüspököt, ki értékes adományokkal vette meg a vármegyei múzeum alapját, örökös dísztagválasztották. A múzeumot s az ezzel kapcsolatos könyvtárt és képtárt a vármegyei házmester második emeletén rendezik be.

— **Egy ur.** Az igazik közül. Az urnak tudniillik sokféle definíciója lehet, de abból, ami igazán jellemző, nem szabad, hogy kimaradjon az, hogy ha igaztalanul sértett, minden fontolgatás, körülmenyeskedés és affekció nélkül megadja az elégtételt annak, akin elkövette az igaztalanságot. Ez az *ur.* Az a bizonyos *ur.* akinek módjában volna az, hogy körmöszakadtáig kitartson a maga rosszul értelmezett igazsága mellett, de aki nem hajlandó erre a valóságos igazság rovására. Ha megalázza a beismorás, hát mindegy. Köteles reá, mivelhogy az az igazság, hogy be kell ismernie a hibáját. Valami ilyes ur lehet az Evelyn Wood nevezetű tábornok, aki nemrégiben ízléstelen nyilatkozatokra ragadtatta magát Krügerrel szemben. Ami durvaság volt a nyilatkozatban, azt egyértelműleg visszautasította az egész angol sajtó s erre a tábornok ur ezt az írást küldte be a Timesnak:

E hónap 19-ikén helyet kaptam a lapjokban a végből, hogy szembeszálljak bizonyos ellenem tett vádakkal. Amikor válaszatot megírtam, roppant jól voltam háborodva, ellenem ísmetelten elhangzott alaptalan vádak miatt olyan ember részéről, aki akkoriban územény napig a vendégem volt és akivel mindig előzékenyen bántam. E ísálháborodásomban három soros mondatot írtam, amely nem felel meg a jó ízlésnek. Ezt rendkívül sajnálom. Alázatos szolgálja. Evelyn Wood.

A tábornok ur meg lehet elégedve magával. Az igazik urak mindenfélre úgy intézik el s maguk igazságtalan ügyüket.

— **Molnár Ferenc ünneplése.** Molnár Ferenc hírlapíróársunk tiszteletére vigaszinház sikere alkalmából tisztelet és barátai, írók és művészek lakomát rendeztek az este a Royal-szálló külön termében. A lakomán jelen voltak: Rákosi Jenő, az Othón Irók és Hírlapírók Körének elnöke, Vési József országgyűlési képviselő, a Budapesti Újságírók Egyesületének elnöke, Ruszt József a Lipótvárosi Kaszinó alelnöke, Faludy Miklós a Vigaszinház igazgató dramaturgja, Zoltán Jenő a Magyar Színház igazgatója, Hercegy Ferenc, Bródy Sándor, Gelléri Mór, Márk Lajos Márkus József és az író és művészvilág számos kitűnősége. Az első felköszöntőt Hercegy Ferenc mondta nagytehetségű fiatal kollégájára, Molnár Ferencre, akit ezúttal lelkes hangon üdvözöltek Vési József és Rákosi Jenő, az íróegyesületek elnökei. Az ünnepeit a Vigaszinház igazgatóit Faludyt és Ditrőt, továbbá a színház jeles művészgárdáját kösöntötte fel. Beszéltek még Márkus Miksa, Bródy Sándor, dr. Kovács Dénes, Róza Miklós, Nagy Endre, Cseregy Hugó, Bródy Ernő és mások. A lakoma, melyen száznál többen vettek részt, késő éjjel ért véget.

— **Than Károly jubileuma.** A magyar tudomány világ egyik büszkesége Than Károly főrendiházi tag december 10-én tölti be negyvenedik évfordulóját annak, hogy a budapesti Tudományegyetem nyilvános rendes tanára lett. E ritka évfordulót első sorban az országos gyógyszerésztisztület ünnepli meg. Than ugyanis okleveles gyógyszerész és mint tanár, ő nevelte föl ugyszólván a mai egész gyógyszerészművészetet. A jubileum alkalmából az országos gyógyszerészei tízezer koronás alapítványt tettek, melynek kamatait évente a Than Károly által kijelölt gyógyszerészet-tanulmányi alapra fordítják. Az évforduló napján az országos gyógyszerésztisztület díszvacsorát rendez a tudós professzor tiszteletére.

— **Áldomás.** Az Országos Iparegyesület tagjai szombaton a Pannónia-szálloda külön termében barátságos áldomásra gyűltek össze abból az alkalmából, hogy Sámuel Ferenc egyesületi pénztárnokot és ügyvezetőt a Ferenc József-rend lovagkeresztjével tüntették ki.

Az első felköszöntőt lovag Falk Zsigmond, az egyesület alelnöke mondotta az ünnepeltre. meleg szavakkal méltatva az egyesület szolgálatában 34 éven át kifejtett munkásságát. Czettel Gyula az egyesület pénzügyi bizottsága nevében üdvözölte Sámuelt. Az ünnepelt éltette megyeri Krassus Lajos is, mire Sámuel Ferenc meghatva mondott köszönetet. Majd Gelléri Mór az egyesület vezetőjéről, gróf Zichy Jenőről és Malékovits Sándorról, Falk alelnökről emlékezett meg zajos telets közti, majd Falk viszont Gelléri érdemeit emelte ki. Megyeri Krassus Lajos Glöck Frigyesre, mint a munka és az emberszeretett bajnokára emelte poharát, amire Glöck általános figyelem közét választott. Boross Soma a fővárosi ipar és kereskedelem felvirágzásáért üritett poharát. Az áldomásnak az éjjel vetett véget.

— **Az Elisabeth balesete.** A Dunagőzhajózási Társulat Elisabeth nevű személyszállító gőzöse tegnap este Vidin közelében a Duna tenekén elhelyezett vasmasokkában megakadt aminek következtében három léket kapott. A hajóba behalt a víz és szivattyukkal igyekeznek azt eltávolítani. Az utasokban és a hajó személyzetében nem esett kár.

— **A Krupp-ügy.** A New-York Herald párisi kiadásának egyik munkatársa beszélgetést folytatott a Krupp-ügyről Serena lovaggal, Capri polgármesterével. Serena tulajdonosa volt annak a szállónak, amelyben Krupp Capriban tartózkodása idején lakni szokott s éppen az ő megválasztása ingerelte az ellenpártot Krupp megtámadására. A Krupp ellen támasztott vádak között a legerősebbek egyike, hogy botrányos tivornyákat rendezett egy capribeli kolostor földalatti helyiségeiben. A dolognak csak a váza igaz, tartalom dolgában szemmel látható a rossz-akaratu tulzás. A kérdéses zárda 1371-ben épült kartauziánus San Giacomo kolostor, amely alapítójáról, Giacomo Aruceitól kapta nevét. A kolostor épülete alatt egy sziklabarlang nyílik, amelyben a legenda szerint valami Fra Felice nevű szent remete élt. A grotta fekvése olyan gyönyörű és olyan nagyszerű kilátás nyílik belőle a tengerre, hogy Krupp legkedvesebb tartózkodási helyének választotta. Német és külföldi barátait — javarészt művészeket — is itt szokta megvendégelni és a legenda remete tiszteletére testvéreknek neveztek egymást a vendégek. Kruppot pedig megtették apátjuknak. Mátóságának összes jelvénye egy nyakkendő volt, semmi egyéb. Holott a támadásokban mind arról van szó, hogy botrányos és felháborító jelvényekkel díszített fantasztikus jelmezekben jolyt a dőzsölés. Serena szerint a támadás nem politikai természetű volt, nem is olaszok kezdtek, hanem sértődött német művészek, akik így akartak bosszút állni azért, amiért Krupp melőzte őket.

— **Knut Hansson megkerült.** Nemrégiben bejárta az egész világ sajtóját az a hír, hogy Knut Hansson, a nagy norvég költő eltűnt Kopenhágából. Azóta hasztalan keresték mindenféle és már-már lemondtak a reménységről, hogy megtalálják. Ma jelent egy kopenhágai távirat, hogy Knut Hansson november 29-ikén Krisztianámból táviratot intézett egy helsingförlí barátjához és tudatta vele, hogy teljesen jól érzi magát.

— **Megint egy léghajó.** Egy párisi telegramm jelenti, hogy két katonatiszt, akik testvérek is — a Renard-testvérek — új kormányozható léghajót eszeltek ki. A terveket már a hadügyminisztérium is jóváhagyta, ami azonban természetesen nem jelenti azt, hogy valami non plus ultra a találmány. Már sok ilyen konstrukció mutatkozott be csallhatatlannak a papíron, de egyszerre lehetetlenül a levegőben, ha ugyan eljutott odáig, hogy a levegőbe jusson... Az új léghajóval tavasszal szállanak föl először.

— **Mosgalom a párba ellen.** A Magyar Bekerességek választmánya tudvalegőleg szűkebbkörű bizottságot küldött ki, annak a kérdés tanulmányozására, hogy miképp lehetne társadalmi uton gátat vetni a párbaizásnak. Ez a bizottság ma előterjesztette javaslatát az egyesület választmányának, amely látogatott ülést tartott.

A javaslat, amely egyelőre tulajdonképp csak az egyesület tagjainak becsületbeli ügyeire szorítkozik, hosszas és beható eszméserele szorgalmazott okot. Dr. Neumann Arminné ezlelebb körü párbaizelés akció megindítását tartja csak célszerűnek, s e mozgalom sikerét csak akkor véli elérhetőnek, ha társadalmi életünk előkelőségei is beleszólják tekintélyük suját. Szilágyi Auréli, dr. Schulek Géza, Ziperovszky Károlyné, Rév Zsigmond, Káczor Lipót és Gergely Ede hozzászólásai után a választmány abban állapodott meg, hogy a párbaizottság javaslatának végleges szövegését fönttartja arra az időre, amíg az egyesület elnöke, Emmer Kornél visszatér a fővárosba. Ellenben Neumann Arminné azt az indítványát, hogy az egyesület társadalmi életünk különöségeit kérdőívek alakjában kérje föl nyilatkozásra a párbaiz csökkentésének miképp való megoldására iránt, a választmány egyhangulag elfogadta. Elhatározta ezután a választmány, hogy az egyesület közgyűlését jövő évi február hó 22-ikére, a világbéke napjára hívja össze. Végül Gergely Ede tükár jelentette, hogy Feldhaus Richárd, a jeles svájci színész e hó 5-én tartja meg előadását a jövő háborúról, a pénzügyi tisztviselők egyesületében.

Az ülés végén az előnlők Ziperovszky Károly bemutatja a feyveres béke statisztikáját.

— **Ingeny tej.** Az ingentye kiosztás intézménye a múlt évben a X. kerületben (Kőbánya) egy főket állított fel. A helyiséget tegnap délután nyitották meg a helyi hatóságok képviselőinek és számos tekintélyes polgárnak jelenlétében. Ebben a helyiségben is minden 10 éven aluli gyermek naponta két-szer kap 4/4 liter tejet és egy zösmítőt. A jótékony intézetet föntartó egyesület most azzal a kérelemmel fordul Budapest nemesszövetségéhez, hogy a jelentékenyen felszaporodott kötelezettségeinek teljesítésében álljon segítségére.

— **Üngylikos ügyvéd.** Teplitz-Schönuban, mint onnan táviratozzák, ma dr. Hansch Ferenc ügyvéd üngylikossá lett. Állítólag zilát anyagi viszonyai kergették halálba.

— **Tíz védőügyvéd letartóztatása.** Oroszországban van ok megint a lézas érdeklődésre. Tíz ügyvédet fogatott el egyszerre Plesha belügyminiszter. Az eset azokkal a parasztavargásokkal van kapcsolatban, amelyeket néhány oroszországi kormányzóban katonai karbantartalmal nyomtak el a tavasszal. A lázadó parasztnak azután keseres soruk volt azóta. A kormányzó, különösen Obolensky herceg charkovi kormányzó parancsára rendkívül sanyargatják a parasztokat, de a visszaélések betetőzésül vagy kétszáz parasztot Valkiban lázadásért zárt ajtók mögött tárgyaló rendkívül bíróság elé is állítottak. A vádlottak védelmére tíz jeles moszkvai, pétérvári, charkovi és szaratovi fiatal ügyvéd vállalta el. Akkor aztán Krstjenaninov titkos tanácsos, a védők hatáskörét úgy megszorította, hogy azok a bizonyított korlátozása miatt veszélyeztetve látták védeneknek hatathos védelmére. Mind a tizen lemondtak megbízatásukról és közös lemondó-levelükben ke-reken kijelentik, hogy a lemondásra az elnök jogtalan és törvénybe ütköző intézkedései kényserítik őket. Az elnök táviratilag értesítette Plesha belügyminisztert a védők lépéséről, aki aztán mind a tíz védőt, Muravjev, Toszlenko, Kolmanovics, Stad, Rapp, Marev, Wolkenstein, Cjelorosszov, Gontacsev és Kulikov ügyvédek elfogatta.

— **Keoskeméthy kísért.** Ma délután az egész fővárosban elterjedt az a hír, hogy Keoskeméthy Győzőt, a főváros félmillióis tolvaját elfogták Amerikában. A hír természetesen óriási feltűnést keltett, nem kisebbet, mint annak idején Keoskeméthy szökése. Ez a téma firtogt szőnyegen klubokban, kávéházakban, magánárságokban, sőt a főváros közgyűlésén is, ahova az egyik bizottsági tag hamarosan megvitte a hírt, hogy Keoskeméthy letartóztaták. Az előnlők főpolgármesternek kezébe került az egyik estilaphoz Berlinből érkezett távirat, amely Keoskeméthy Győző elfogatásáról szólott. Mire azután kikerült a hír a váci-utcai új városbába falai közül, már arról szólt, hogy a főpolgármesterhez hivatalos távirat érkezett Keoskeméthy elfogatásáról és ezt a főpolgármester bejelentette a közgyűlésnek. A hírből mindössze annyit az igaz, hogy az egyik bécsi lap Berlinből értesítést kapott, hogy a newyorki Pinkerton-tele detektivvállalatnak sikerült az Egyesült-Államok Indiana nevű államában, Homestead városban kinyomozni és letartóztatni Keoskeméthy Győzőt. A távirat különben a következő:

Homestead, (Egyesült-Államok, Indiana.) december 1. Keoskeméthy Győzőt, aki mult év november 14-én félmillió eliskasztása után megszökött Budapestről, ma a Pinkerton-vállalat út letartóztatta.

Keoskeméthy Győzőt — mint nemrég megírtuk, a fővárosi rendőrség megbízásából Markovics Vince rendőrfogalmazó és Lakner detektiv nyomozták Amerikában. Nyomozásuk nem vezetett eredményre, de mielőtt visszajöttek, megbiztak több amerikai detektivvállalatot, hogy nyomozzák Keoskeméthyt. A Pinkerton-tele detektivvállalat állítólag rájött, hogy Keoskeméthy ez év áprilisában New-Yorkban járt és ott több ezer korona értékű magyar pénzt váltott be dollárokra. Állítólag megállapította a Pinkerton-tele vállalat azt is, hogy Keoskeméthy New-Yorkból Newarkba utazott, ahol szintén nagyobb összeg pénzt váltott be. Ezeknek a szalának nyomán indult volna el a Pinkerton-vállalat s így akadt volna rá a hírből tolvajra. A berlini távirat hitelességét azonban mindenestre kétségessé teszi az a körülmény, hogy Keoskeméthy elfogatásáról késő éjjelig sem a jókapitány, sem a főváros nem kapott semmiféle értesítést. Különben gyanús teszi a hírt még az is, hogy Markovics rendőrfogalmazó amerikai tartózkodása alkalmával Pinkerton-tele vállalattal egyáltalán nem érintkezett s annak semmiféle megbízást nem adott.

— **Letartóztatott kereskedő.** A rendőrség ma csalásért letartóztatta Glanz Adolf nátkalánai születésű 34 éves volt kereskedőt, aki most üngylikossá ködik. Glanznak ez év elején divatárú-üzlete volt a Teréz-kört 48. számú házban Glanz és Molnár cég alatt. Glanz az egész árúkeszletet hitelle vásárolta, de tartozását a lejáratkor nem tudta kifizetni, amiért az árúkat bíróság elfoglalták. Glanz a feloglalt árúkat eladta és helyébe sejtles árúkat vásárolt olcsó áron. Hogy ez a furfang az árverésen ki ne derülhessen, Glanz bagatell-ügyekben községi bíróság által az üzletét elárvereltette, úgy gondolkodván, hogy mire a törvényes árverésre kerülne a sor már a bagatell-bíróság árverésére utabna. A bírósági végrehajtó azonban rájött a turpisságra, feljelentést tett a rendőrségnek, amely ma letartóztatta a szalámnos kereskedőt.

— **Üngylikos uriaszony.** A Múzeum-kört 7. számú ház második emeletéről egy uriaszony leugrott és meghalt. A halottban ma felismerték Kress Károlyné született Bajnics Mária budapesti szülötésű 50 éves; kórházi biztos feleségét, aki idegességében lett üngylikossá.

Főfájást,

mely bármilyen ered is, pár perc alatt meggyógyít a „Fortuna-Migrain-Pastilla“ 1 drb 30 fillér, 6 drb 150 fillér, 12 darab 280 fillér. Kapható SCHUBERT ARNOLD szegyszertárban Budapest, VII. Csengery- és Dob-utca sarkán.

— **Motorosok az aradi-csanádi vasuton.** Az arad-csanádi vasut a személyforgalom gyorsabb lebonyolítására céljából vonalain motorosokosokat akar járni. Már azt hitte a vasut igazgatósága, hogy a motoros vasutat néhány nap múlva átadhadják a közforgalomnak, ez azonban nem fog megtörténni, mert a motorospróba, melyet tegnap tartottak meg, sem hozta meg a kellő eredményt. Ney Ferenc vasuti és hajózási főfelügyelő közbenjártával tegnap délelőtt jölyt le a motorosokosain műtanrendőri felülvizsgálata. A kocsival reggel kilenc órakor indultak el az aradi pályaudvartól s Battonyáig tették meg az utat, de amint kiderült, nem jó eredménnyel. Öránként ugyanis harmincöt kilométer távolságot van előírva, ezt pedig egy óra alatt nem tudták elérni. A műszaki felmérés megállapította, hogy a kocsi szerkezetében van a hiba, ami azonban nem jelentékeny. Néhány nap múlva helyrehozzák a bajt s akkor újból megtartják a kocsi műtanrendőri felülvizsgálát. Csak az esetben, ha ezt tökéletesen rendben találják, kerül sor a műtanrendőri bejárásra, mely után már nem lehet akadály a motorosvasut megindításának. Ma azonban még nem lehet tudni a napot, mikor a motoros megindul utjára.

— **Jubiläum nagykereskedő.** Klein Berthold nagykereskedő, fővárosi bizottsági tag tegnap ünnepeit öge énemelésének harmincadik évfordulóját. Ebből az alkalomból a cégnek jelenlegi és volt alkalmazottai testületileg jelentek meg Klein Bertholdnál, s igaz közszónet és elismerés szavaiat művészi kivitelű emlékalbumot nyújtottak át neki. A jubileum meleg szavakban mondott köszönetet a ragaszkodás eme szép jeléért. Este az István főherceg-szállóban lakoma volt, amelyen számos felkészítőben éltek az ünnepeket.

— **Menyasszonyoktetés a templomból.** Különbös eset történt hétfőn délelőtt *Sztovcsova* szerb községben, ahol egy menyasszonyt közvedenlél az esküvő után a templomból szöktettek meg. *Szircsev* Lázónak a leánya volt a menyasszony, akinek állandó udvarlója volt *Petrovics* Dusán. A leány szüleinek nem volt kifogásuk a legény ellen, de mert közben egy gazdag kőrö jelentkezett *Bossics* Rádó személyében. A szülők kényszerítették a leányt, hogy ehhez menjen feleségül. A leány engedett a szülők akaratának és készszt az esküvőre, titokban azonban volt imádójával, *Petrovics*sal megbeséltek, hogy megszökjenek. A szökési terv azonban csak nagynehezen és csak akkor volt már végrehajtható, amikor az esküvő megtörtént. Az esküvőre ugyanis a násznép kocsiin kísérte a menyasszonyt, s az első kocsi, melyen a menyasszony ült, *Petrovics* egyik barátja volt. *Petrovics* megkérte a jóbarátját, hogy ő hajtsa a lovakat, hadd vigye ő haza a menyasszonyt. Mikor a templomból a násznép kijött s a menyasszony elsőnek szállott fel a kocsiiba, *Petrovics* a lovak közé vágott és elvágatott a menyasszonnyal, nagy bántulatra a vőlegénynek, aki szintén fel akart szállni a kocsiiba. A násznép üldözöbe vette a szökevényeket, de azoknak sikerült elmenekülniök s még az éjél üresen kildték vissza a kocsiat. A szerelmek elrejtöztek s eddig nem is akadtak nyomukra.

— **Hájalozás.** Nagyjónyai és vásárosnaményi *Lónay* László tegnap éjél 68 éves korában Budapesten meghalt. *Lónay* Ferenc földművelésügyi miniszteri osztálytanácsos és *Kállay* Leopold országgyűlési képviselő neje, *Lónay* Ilona az elhunytban édesatyjukat gyászolják. Temetésé honap, kedden délután 3 órakor lesz a Fehérvári-ut 88. számú gyászházból.

— **Officer Zsigmond,** a budapesti talmudegylet rabja ma Budapesten meghalt.

— **Nyitra** az elmúlt éjszaka meghalt egy általános becslüt derék polgár, *Stein* Mór, kilencvenöt éves korában. Az elhunytban dr. Schiller Zsigmond, a Pester Lloyd szerkesztője apósát *Stein* Armin, a Budapesti Takarékpénztár és Országos Zálogtökesön-egyesület igazgatója az apját gyászolja.

— **Műhely** Lucien regényíró és kritikus ma 32 éves korában Párisban meghalt.

— **Betörés Odeszalohi hercegnél.** Herceg *Odeszalohi* Géza illóit-ut 19. számú lakásába — mint már megirtuk — tegnap betörték. A betörök mind a tizenkét szobát feladták s tizenöt szekrényt felcsiszítottak. A betörés ugy történt, hogy a lépcsőházba nyiló két ajtó fabelétjét kiteszítették és az így támadt nyíláson benyulva a belül lévő kulccsal leinyitották az ajtót. Hogy mikor történt a betörés, nem lehetett megállapítani. *Hahn* Ferenc, a herceg komornikja csak körülbelül tudta megjelölni az ellopott tárgyakat. Elűnt egy magyar diszkard, gyöngyökkel kirakott karkötővel, több diszmentéhez való gomb, egy cilinder, ezüst cipőhuzó hercegi címerrel és O. G. monogrammal, 4 drb. zsebkendő. Az ebédlőből ezüst sa átás késeket, kanalakat és villákat, a herceggasszony szobájából pedig több ruhaneműt.

— **Hivogylkos kereskedő.** Eszékről táviratolozza tudósítónk, hogy ott *Messinger* Konstantin kereskedőt ma letartóztatták. Az a gyanu ellene, hogy feleségét meggyilkolta.

— **Petroleumforrás Trenosémegyeiben.** *Tursován,* Trenosémegyeiben, már néhány év előtt petroleumos talajra bukkantak. A petroleumforrások kutatására és kibaszálásra társaság alakult, amely iurásokat végeztetett, de csak nagyon csekély eredménnyel. Néhány nap előtt erősen bugyogó forrásra akadtak, amelyből már eddig is vagy ötven hordó naftát szivattyuztak ki.

— **Egy érdekes alapítvány.** *Chicago*ból táviratozzák, hogy *Armon* nagykereskedő annak emlékére, hogy leányát *Lorena* tanár meggyögyította, három millió dollár tökével oly intézetet szándékozik alapítani, amely a vértelen izület-műtétek célját szolgálja.

— **Leégett keményítő-gyár.** *Esztorgomból* táviratozzák, hogy a *Frankl-féle keményítőgyár* ma reggel leégett; csak a készletet és raktári mentették meg. A tűz a kisegítő gépész vigyázatlanságából eredt, mert egy tengelyt olaj helyett petroleummal öntött le s a tengely átúszesdván, meggyújtotta a kőcot és a gyulékony anyagokat. A kár körülbelül 400.000 korona. A gyár biztosítva volt. Igen sok munkás kereset nélkül maradt. A párkányi és esztorgomi tűzoltóságnak köszönhető, hogy a gőzmalom egy része, a készlet és lakások megmenthetők voltak.

— **A magyar ipar remekei.** A magyar kém- és lámpaáru-gyár *Gizella*-tér 1. sz. alatt (*Haas-palota*) raktárának kirakataban ki vannak állítva a szegedi új izraelita templomnak készült szentély-kandeláberék, melyek érdekes, eredeti formáuk és művészi kivitelük által jogos feltűnést keltenek s méltók a megtekintésre. *Lamhorn* Lipót műépítész tervezte e műveket, melyek a gyár kiváló szaképességéről tanuskodnak és díszére válnának bármely elsőrangú külföldi gyárnak.

— **Szerenésötlenység a tengeren.** *Antwerpenből* táviratozzák, hogy a *Leopold* belga gőzös az Eszaki-tengeren a francia tengerpart közelében hajótűrést szenvedett. A legénység 28 embere vízbefullt. A hirt még nem erősítették meg.

— **Az osztrák-magyar konzulok az idegenforgalomért.** Az idegenforgalmi és Utazási vállalat körlevelet intézett az osztrák-magyar monarchia külföldi konzulátusaiboz, amelyben ismertette a vállalat szervezettel, közreműködésüket kéri az idegenforgalom érdekében külföldön tett intézkedésehez és egyuttal azt a kérelmet intézi hozzájuk, hogy nem volnának-e hajlandók székhelyükön tarsadalmi uton indítani mozgalmat a magyar turistaik érdekében. A konzuk ok nagy része — akiknek, mint tuduk, rendszert jelentékeny szerepük van a tarsadalmi életben — igen kedvezően fogadja az idegenforgalmi és Utazási Vállalatnak e lépését és válaszukban sok megiszvielehető tanácsot adtak. Ezenkívül többen az ottani orvosok névsorát is közölték, hogy a gyógyfürdők érintkezésébe léphessenek velük. Mások a jelentékenyebb klubok címeit kildték meg. Sőt néhányan a személyes propagandát is megukra vállalták, amiben a legérdekesebb az, hogy immár a közös konzulok is hajlandók speciális magyar érdekeket támogatni.

— **Rendőri hírek.** A rendőrség ma a pozsonyi csendőrség megkeresésére letartóztatta *Palta* János 26 éves pincért, aki több társával betört Pozsonyban *Benedek* János szénkereskedő irodájába. — *Aubek* József 23 éves magyar államasuti hivatalnok ma reggel a Kmetty-utca 8. számú lakásán zsebkésével melbe szurta magát. Sebével a mentők a II. sebészeti klinikára vitték. Tettenek oka ismeretlen. — *Weber* Ottó magánhivatalnok Dob-utca 29. számú lakását kulccsal leinyitották, ahonnan 300 koronát érő ruhaneműt loptak el. A ruhákban S. G. és W. O. monogrammok voltak. — A *Palota*-térén *Szadas* István villamos váltóór elcsuszott és a villamos keresztülment a kezén. — *Kovács* Ignác állami hivatalnok a *Krisztina*-körút 121. számú ház előtt legrótt a villamosról és őszeszuzta magát. Az Enyedi-utca 5. számú lakásán apólják.

Dal a footballról.

A football ah! de csodaszép
Égy inoskos téri sálban.
És mily fűrgék a bajnokok,
Mily tiszták mindabányan.
Mikor a lapda földet ér,
Nem ér egy csöppnyi port.
Igy télen, ah! de csodaszép
A sport, a sport, a sport!

Poosék a maos, loos-poos, inosok,
De haj, a lapda száll.
S egy sáros arocal több van ott,
Ahol embert talál.
A bajnokok mind négerok,
Amig egy goal kiforrt...
Igy télen, ah! de csodaszép
A sport, a sport, a sport!

— Hol voltál, édes gyermekem?
Az anya kérdezi,
Mig a bajnok ágyban pihen
S a téa íó neki...
— Két goalt rúgtam, édes szülöm...

— Fiam, vedd be a port!
Igy télen, ah! de csodaszép
A sport, a sport, a sport.

A hó hull s olvad, itt a tél,
De újabb goaira vár
A bajnoki football-csapat
Hét kis nap múlva már.
Úgy rúgnak hébe s hóba goalt,
És hébe-hóba orrt...
Igy télen, ah! de csodaszép
A sport, a sport, a sport!

FŐVÁROS

(*) **A költségvetési vita.** *Szalai* Mihály szabati éies beszéde dominálta még ma is a közgyűlés költségvetési vitáját, amely ma a záróbeszédekkel indult meg. *Havass* Rezső is, *Polónyi* Géza is, természetesen *Kasics* Péter is éleket az indítványozó jogával, de nagyobb figyelmet csak *Polónyi* tudott kelteni, főképp amikor a belvárosiak é öterjesztését védelmezvén, ő is a tisztviselők nagy sokaságáról kezdett beszélni. A legnagyobb hibát a munkaidő-beosztásban találja, meri képtelenség szerinte, hogy valaki reggel 1/8-10 óráig délután 1/3 óráig folytonosan a hivatalában változtatni lehessen és becsületes munkát végezhesen. Izen kell, de ameddig így van, be kell tartani pontosan minden tisztviselőnek a hivatalos órákat. Azután *Haimos* János polgármester beszélt megint. *Havass* indítványára azt válaszolta, hogy a külföldön élők nagyobb megadóztatásán ügyével a tanács foglalkozni fog, de az idegenforgalmi akcióitól nagyobb eredményt nem vár a tarsadalmi közönye miatt. *Szalai* beszédeire rátérve, hibáztatta annak hangját, amikor a tisztikarról, a főpolgármesterről s ő róla szólt.

— En — ugymond a polgármester — amióta ezen a helyen vagyok, soha tisztelőtlenül nem nyilatkoztam senkiről s ugyanezt mástól is megkövetelem. (Zajos helyeslés. Taps.)

Baracs Marcell: Nincs joga senkit sem leokéztetni.

A polgármester: (Tagadólag int.) *Szalai* kifogásolta a bérkocsi-díjak nagyságát. Pedig ha a külföldi nagyobb városait vesszük, akkor Budapest bérkocsi-kiadásai, a 36 millió budgethez arányosítva, nem mondhatók túlságosan nagyknak. Budapesten 142 600 korona kell bérkocsira, Bécsben 364 900 korona. Ha pedig azt vesszük, hogy a külföldi nagy városoknak nincs annyi átutait teendőjük, mint Budapesten, akkor az arány még sokkal kedvezőbb. A személyzeti kiadásokba bele van számítva az a 5 587 000 korona is, amit a tanító-személyzet kap. Ezt pedig csak nem tartja *Szalai* sem apasztónak? De még az üzemek személyzetének a kiadását is ide kell számítani. Hogy a hivatalos idő beosztása nem helyes, elismeri s erre néze fog is majd előterjesztést tenni. A személyzetet azonban védelmébe kell vennie, mert a főváros tisztviselői köteleességűdők, lelkiismeretesek s kivétel csak egyes esetekben akad. Végső szavaiban kijelenti a polgármester, hogy a főváros háztartását semmi más módon, csakis adóemléssel lehet rendezni.

Még *Szalai* Mihály tiltakozott a polgármester „leokéztető” szavai ellen s aztán *Márkus* József főpolgármester elrendelte, többek kérésére a névszerint való szavazást, először is arra az indítványra, amelyet a belvárosiak nevében *Polónyi* tett, hogy a költség-előirányzatot adják vissza a tanácsnak újabb tárgyalás végett, a hiány helyesebb megállapítása céljából s aztán újabb előterjesztés végett.

Igenell, vagyis *Polónyi*ék indítványa mellett szavazott 74 bizottsági tag, nemmel 186, s így a többség a költségvetést a részletes tárgyalás alapjául eljogadta.

Kasics Péternek azt az indítványát, hogy a részletes vitát halasztsák el péntekre, nem fogadták el, de elfogadták *Kasics*nak azt az indítványát, intézzenek előterjesztést a képviselőházhoz és kormányhoz, hogy az államot illető funkciókra tett kiadásokat az állam térítse meg. *Kasics* indítványozta azt is, intézzenek előterjesztést a belügyminiszterhez, kérve a fővárosi törvény revizióját s ezzel kapcsolatosan a választási törvény reformját, az általános szavazójogot. Ezt a többség elvetette.

Havass Rezső indítványát, hogy írjanak föl a képviselőházhoz s a kormányhoz, olyan törvény meghozatala érdekében, amely megadóztatja a magyar jövedelemből élő, de külföldön lakó idegeneket, kildták a tanácsnak előterjesztés végett.

A közgyűlés ezek után megkezdte a költségvetés részletes tárgyalását. Ma a végrehajtásan lefogalt ingósnák fenntartására előirányzott 7200 koronát és *Schubert* Sándor indítványára a Vásárosnamói Ért.

sítőre felvett 13.680 koronát törölték. A tárgyalást holnap délután folytatják.

(*) **Ebzárlat.** A VII-ik kerületben veszett kutya kóborolt, s az állatorvosi vizsgálat azt kétségen kívül megállapította. Az előjáróság emellett mint első-tökü állategészségügyi hatóság elrendelte, hogy a kerület területén levő kutyákat megköveket kell tartani, az utóhátra pedig csak pórázon lehet vezetni biztos szájkosárral 14 napig. Akik ez ellen vétenek 200 koronáig terjedhető pénzbüntetést szenvedhetnek. — Az V. kerületben az ebzárlat tegnap óta megszűnt, s a kutyákat szabadon lehet eresztetni, természetesen azonban szájkosárral ellátva.

SZÍNHÁZ, ZENE

Nemzeti Színház. **Vörösmarty** Mihály szép és hatalmas nyelvezete zendült meg ma este a nemzeti színpadon. Születésének évfordulóján, ünnepi előadását a legényesebb magyar mesejátékot, a *Csongor és Tündét* láttuk. A nyelv szépsége, dallamossága, változatos erője tekintetéből ennél tökéletesebb színműve nincsen Vörösmartynak. Szívesen is üdvözöljük, valahányszor eléneklik. De érdekes kísérlet volna a Vörösmartny drámái közül egyszer már olyat elevenítenék föl, amit a negyvenes évek óta nem adtak elő. A *Csongor és Tünde*, az *Alózatok* és *Maróth bán*on kívül Vörösmartny még több nagystílusú történelmi drámát írt és ezekből ki lehetne válogatni egyet, hogy ne csak egy-egy darabot ismétljenek unalomig, hanem legyen időnkint Vörösmartny-premiere is a Nemzeti Színháznak. — A *Csongor és Tünde* mai előadásán legjobban gyönyörködöttünk **Jászai Mari** nagy művészetében. *Mitrigyet*, a bős, irigy boszorkányt, minden nemesnek és szépnek gonosz üldözőjét attól a színésznőtől látni, aki éppen a szép és nemes dolgok ábrázolásában emelkedik a fenség legmagasabb fokára: ez igazán ritka látvány. Eppen ez a szerepe bizonyítja, hogy művészetének a határai milyen szélesek. Teljesben átalakulás alig képzelhető, mint az, amikor a klasszikus szépség képviselője a tökéletes rutat illusztrálja és a tragikus fenség mestere a boszorkányi torz mozdulataival, a groteszk komikum rikácsoló hangjával tud borzongó derültséget kelteni a nézőtőren. Figyelmetlen, érdekes alakítása volt **T. Dely** Emmának is, aki ma először játszotta *Leder* szerepét. — A tündéris jelenetek kiállításra fényesebb lehetne. Ha egyebet nem, legalább a tündérek ligetét lehetne szebbé tenni néhány új dekorációval. (d. e.)

Hangverseny. Hetek óta hirdették a plakátok, hogy **Bertram** Tivadar, a nagy hírű baritonista december elején meg fog jelenni a *Royal*-terem koncert-dobogóján. A hangversenyrendezésőség izléstelenessége vagy tudatlansága ebből az alkalomból „bayreuthi kamaranékesnek” nevezte ki a jeles művészt, akit bizonyára szintén bocsázt az a cirkuszi-műsorokra való vásárlási hang. **Bertram** Tivadar kiváló művészetét és fenomenális hangját Budapesten is ismerik és oszadják; tudják, hogy a jelenkor legnagyobb énekesi közé tartozik, Bayreuthnak oszlopa és büszkesége stb. A terem mégis üres maradt. A közönség nem tudta elefelní hogy **Bertram** tavaly cserbe hagyta és hogy-hogy nem, befészkelődött a lelkekbe, hogy az énekes megbízhatatlan és pillanatnyi szeszélyének föláldozza a közönség iránt tartott tekintetét. Azért maradtak el sokan, akik különben bizonyára eljönnek, ha biztosra vették volna az énekes fellépését. Nagy volt a székszipes még azokban is, akik eljöttek. „**Bertram** nem érkezett meg,” mondák mosolyogva, — „majd beugrik valaki; vajjon kicsođa? Kivánsók vagyok; csak azért jöttem el.” — Mikor aztán a művész-szobában megpillantották az énekes óriási termetét, így adták meg magukat: „Hát jól van, de nem fog énekelni. Fél nyolckor el fog menni.” Fél nyolc lett és **Bertram** énekelni kezdett. „Nem fogja végig énekelni a műsort,” évődtek a kététködők. Pedig családok. A jeles énekes végigénekelte programját, sőt még riáddással is szolgált. Csudás egy volt, tele igazi művészi gyönyörűséggel. A *dolgy hollandi* belépő áriáját — az egyszerű zongorakísérettel — megrázó mélységgel és mintaszerű Wagner-szavallattal énekelte a bayreuthi stíl mestere, majd nemes bensőséggel és elragadó lírai erővel *As estj csillag* dalát. **Sohmann**: *Két szonátját* meg kellett ismételnie. — **Löwe**: *Prins Eugen* című balladájának tökéletes előadásában, mint elsőrangú ballada-énekes mutatkozott be. A közönség kitűző lelkesedéssel ünnepelte a nagy énekest, valamint nejét, **Moran-Olden** asszonyt, a kiváló drámai énekesnőt, aki szintén közreműködött a hangversenyben. Művésze oly kiváló, hogy feltétlen tiszteletre kényszerít, — organuma még mindig oly fenomenális, hogy egyfajta vesztése után is dusztagod lanyben és erőben. — A zongorakísérettel **Mayer** Gusztáv tanár diszkrétül és kiváló szakértelemmel végezte. (G.)

Náday Ferenc jubileuma. **Náday** Ferenc holnap fölti be színészi működésének negyvenedik évét. A Nemzeti Színház igazgatósága megleghangú levélben üdvözölte az alkalomból a művészt, akit kárthatna ma este szíves óciációban részesítettek. A jövő évben, április 1-én lesz negyven éve, hogy **Náday** a Nemzeti Színház kőtelekébe lépett, ezt a jubileumot a színház hivatalosan is megünnepli. A *Urania* Magyar Tudományos Egyesület nevében **Molnár** Viktor elnök és legifjabb *Szász* Károly titkár szép levélben méltítja **Náday** művészi múltját és hasonló sikereket kíván neki a jövőre is.

Nemzeti Színház. A Nemzeti Színházban, holnap, kedden **Ferenyész** Ferenc drámája, a *Pogány Gábor* kerül színre. Pénteken lesz a bemutatója **Bródy** Sándor három egyfelvonásos történelmi színművének *Király-titkék* címen. Az egyes darabok címei: I. *Lajos király vádik*. II. *A fejedelmek*. III. *Mátyás király házasi*.

Latzkó Andor új darabja. *Berlinben* élő jeles fiatal íróúrunk, **Latzkó** Andor új darabot fejezett be, amelyet *Reiche Leute* cím alatt a berlini Kleines Theater előadásra elfogadott. **Latzkó** Andor nagy reményekre jogosító tehetsége ezuttal másodszer érvényesült külföldön. Tavaly a *Schall und Rauch*ban került színre *A más feleség* című egyfelvonásos szép sikerrel s ezt a munkáját a budapesti közönség is látta a berlini színészek itteni vendégzereplése alkalmával. Komolyabb irányú színpadi munkái közül a *Reiche Leute* már a harmadik. Első sikerét tudvalevőleg a *Testvérekkel* aratta a Nemzeti Színházban.

Vizvári Gyula fellépése. **Vizvári** Gyula a Nemzeti Színház kiváló művésze, hónapoknál át tartott betegségéből fölépült s legközelebb megkezdí működését, ami a színház repertóriumának beos gyarapodását jelenti és a közönség közt széles körökben nagy örömet kelt. A kitűnő művész a jövő héten *Az agglényekben* **Veaucouris** szerepét fogja játszani, amely legkiválóbb alakításainak egyike.

Kérek a Népszínházból. A *Casanova* nagy sikere és állandóan nagy vonzereje következtében keddi előadásán kívül szerdán este is szíre került a 16 női szerepben **Mátyás** Klára és **Nyárai**val a címszerepben. — *Az anyóst*, **Ferrier** bohózatát szép számú közönség látogatta. Legközelebbi előadása csütörtökön lesz. — A *Hektor* kisasszonynak, **Weinberger** Károly operettjének betanulásával van most elfoglalva a Népszínház személyzele, úgy hogy már legközelebb megvárthatják az újdonság elő házi-íprőbját. A darab bemutató előadása szombaton e hónap 6-án lesz, a női főszerepekben **Hegyi** Arankával és **Ledjószy** Gizellával. — *Bob herceg* címen új eredeti újdonságot fogadott előadásra a Népszínház igazgatója. Szövegét **Dr. Martos** Ferenc és **Bakonyi** Károly, zenéjét **Husztka** Jenő írta. A darab a Népszínház egyik legközelebbi újdonsága lesz.

Bosnyákországi és Urániában. **Szokolay** Kornélnek *Keleti Száje* című darabja e hó 5-ikén került először színre az Urániában. Az első előadás (pénteken) a szerző személyesen olvassa darabját. A *Keleti Száje* közel kétszáz színes vetített kép és számos érdekes mozgókép segítségével vonzó, szórakoztató stílusban mutatja be **Bosnyákországi** és a **Hercegovina** természeti szépségeit és etnográfiai sajátosságait.

Nemzeti Színház új tagjai. A Nemzeti Színház a jövő szezontól kezdve tagjai sorába szerződtette **Varsányi** Irént és **Lenkei** Hedviget, kik eddig a *Vig-színház* tagjai voltak.

Magyar Színház. A Magyar Színházban jövő vasárnap a *Postásfiú és hoga* női főszerepét **Kornai** Berta játssza. December 11-ikén kezdí meg vendégjátékát a francoia vígjáték- és bohózatársulat. amelynek élén **Frédéric Achard**, egyike a legkiválóbb francoia művészeknek áll. Női starja a társulatnak **Simone Danawry**, **Dione** kisasszony, aki háromszázszor játszotta a *Novveautésban* az *Ostrigás Mici* címszerepét, **Georgette Moreau**, akinek párisi nagy sikerei a *Fél-szűkek*, a *Madame Fíri* és az *Ornagy* ur fő női szerepeirez tüződnék s végül **Elia Grey**, akinek nagy része volt a *Cypus*: *Les deux écoliers*nek, szenzációja sikerésen. Az Aohardék előadásaira a Magyar Színház pénztára és a **Bárd**-testvérek jegyirodái elővételi díj nélkül már árusítják a jegyeket.

Egy énekes kitüntetés. A román király **Naoul** operacénekest, aki bukaresi tartózkodása üle-téből az udvarnál énekel, a romániai korona tisztjéve nevezte ki. A királyné sajtóközeli aláírásával el-látott arcképpel ajándékozta meg a művészt.

Betiltott darab egy udvari színházban. **Wilde** Oszkár angol színműírónak *Salome* című drámája, melynek a berlini cenzura nem engedte meg előadását, legközelebb bemutatóra kerül a *stuttgarti* udvari színházban.

A Scala programja. A milánói *Scala*-színház közreadta 1902—1903-ra szóló programját. E szerint a következő dalművek és balettek fognak ebben az évadban színre kerülni: **Berlioz**: *Faust előjárása*, **Verdi**: *Armány és szerelem*, **Smaregino**: *Oceana*, **Franchetti**: *Asrael*, **Ponchielli**: *J. Latmani*, **Verdi**: *Alarcos-bál*, **Muzsottó**: *Rolla*, **Ganna**: *Messeni porcelán és Japánban*.

Vidéki színházak. **Zomborból** írják nekünk, hogy ott **Monori** igazgató társulata már az évad kezdete óta a közönség teljes elismerése mellett játszik. A műsoron a drámai előadások voltak többségben, mindazonáltal az énekes-darabok és bohózatok is teit

házak előtt folytak le. A közönség egyik kedvence, **Kress** Irma, a társulat drámai hősnője. Kéthe-tenként újjsági előadások vannak. Karácsonykor egy helybeli szerzőnek, **Trischler** Károlynak *A kurucok csillaga* című történelmi drámája kerül bemutatásra. Jelenleg tárgyalások folynak a szezon meghosszabbítására íránt.

A szegények segítése. A Józsefvárosi Jótékony-Egyesület december 6-án, szombaton este táncol egybekötött hangversenyt rendez a Vigadóban a VIII. kerületi népkonyha és a kerület szegény emberei számára. Sok a szegény ember és kevés, aki segítségükre siet. Még a legjobb fizető ember is megfélekedzik róluk, ha valami jó alkalmat nem adunk, hogy áldozatkészségét érvényesíthesse. A mai számító világban különben is ellenzolgáltatást kívánunk minden szolgáltatásért és azért minden szempontból hasznos és dícséretes vállalkozás, amely hangverseny rendezésével kényeret akar juttatni az éheseknek, ifjúfiányokat annak, akinek erre nem telik. A művész-este közreműködőinek névsorából nagy mű-élvezetet lehet jóélni. Szerepelni fognak: *Szilágyi* Arabella, *Fedák* Sári, *Hollósy* Kornélia, *Kelen* Ida, *Testőry* Juliska, *Rákosi* Viktor, *Takács* Mihály, *Pe-rényi* István, *Noseda* Károly és a Nemzeti Zenede-hegedű-szakának tanítványai. Olosó áron jól mulathat mindenki és beköltözik szívébe az a jó érzés, hogy a maga mulatságával szegényeken segít. Jegy a VIII. kerületi előjáróságon kapható. Az ára két korona és tíz korona között váltakozik.

Saint-Saëns, mint drámatört. *Saint Saëns*, az ünnepeit francoia zeneszerző, a drámaírók közé lépett s egy *Apeji király* című öt felvonásos szindarabot írt, mely a jövő évben fog színre kerülni a *beszédesi* arénában. A darab tárgyat *Cherubini*nek *Törökény szerelem* című ielbeszéléséből merítette.

D'Annunzio új darabja. **Gabriele d'Annunzio**, a hírneves oiasz drámaíró, két új darabot fejezett be, amelyek címe még ismeretlen. Az új *d'Annunzio*-darabokról csak annyi szivargott ki, hogy az egyik történeti tárgyú, a másik a modern társadalmi életből meríti anyagát. Mindkét darab a milánói *Teatro Lirico*-ban fog bemutatásra kerülni, mihelyest **Duse** Eleonora visszatér amerikai körútjából.

MŰVÉSZET

Rippel-Rónai kiállítás. **Rippel-Rónai** József festőművész, a napokban felszólítást kapott *Serbatoff-Grabar* orosz hercegtől, hogy képeiből rendezzen külön kiállítást Szentpétervárott. A művész eleget tesz a megtisztelő lehvásának, előbb azonban gyűjteményes kiállítását be fogja mutatni Budapesten. A kiállítás a belvárosi *Mercur*-palotában e hó közepén nyílik meg.

Magyar művész sikere Párisban. A párisi híres *Julien*-akadémián a napokban az évi díjak kiosztása alkalmával az *első* (ezüst) érmet **Polgáry** Géza fiatal festőművész nyerte el. A második ezüst érmet szintén magyar festőnek, **Gerster** Károlynak jutott.

A Paál László kiállítás egyre fokozódó érdeklődés középpontja s a legkiválóbb gyűjtők érdeklődnek a néhány megvásárolható kép iránt. **Sedelmayr** Károly, párisi műúrns **Dr. Lázár** Béla után az országos képtárnak ajándékozta a *Munkácsy* Mihály festette Paál arcképet, melyet ő annak idején baráti emlékképpen kapott a művésztől. E héten tartja a vásárló-bizottság ülést, melyen kijelölik a Szépművészeti Múzeum számára ajánlatba hozandó képeket. A kiállítás belépti díja máttól kezdve csak 50 fillér.

TUDOMÁNY, IRODALOM

A Magyar Tudományos Akadémia nyelv és széptudományi osztály ma délután **Henrick** Gusztáv elnöklete a'att ülést tartott, melyen **Melich** János levelező tag „A magyar nyelv keresztény terminológiája” címen székfoglalóját tartotta. Előadásában a következő eredményekre jutott:

1. A magyarság a latin betűs írást a IX—XI-ik századi dunántúli, részben Dunántul ma is meglévő szlovénségtől tanulta. 2. A Dunántúli területen, amint a *Vita* methodi mondja sok keresztény pap volt, e papok a legenda szerint **Olasz**-, **Görög**- és **Német**-országból jöttek. 3. Dunántul a honfoglalás idején latin volt a liturgikus nyelv. Voltak ott templomok, melyeket salzburgi mesteremberek építettek, salzburgi papok szentelték el a honfoglalás előtt. A templomok helyére építettek Szent István idejében templomok, ugyancsak a szentnek tiszteletére keresztelték. ahol álltak a honfoglalás előtt. 4. A magyarság a IX—X. századi Dunántulra néhány keresztény fogalom ismeretével vándorolt be; e keresztény fogalmak azonban csak külsőségek voltak, amelyek ismerete mellett a nép zöme még keresztelenen. 5. A nép zöme a keresztényiséggel; a keresztény terminológiával a dunántúli salzburgi-passauai püspökség által terített latin szertartásra, tehát római katolikus szlovénség által ismerkedett meg. Ennek a szlovénságnak a tempomok voltak az első magyar templomok.

Előadásában hivatkozott **Wolf György** és **Asóth**

Oszkár kutatásaira mire érdekes vita volt az utóbbi és az új akadémiás között.

○ Irodalmi kör Máramaros-Szigeten. Máramaros-Szigeten írói kört alakítottak, mely a társadalom elemeit összehozni, az irodalmi pártalót emelni és felolvasások által a közművelődést fejleszteni, a nemzeti célokat szolgálni volna hivatva. Az kört *Szilágyi István*ról, Arany János jó barátjáról, és ismert történetírőről nevezték el, aki negyven esztendőig tanára és igazgatója volt a liceumnak. A kór november hó 30-án alakult meg és elsőként *Marikovszky* Menyhért n. ugalmazott m. kir. felsőbb leányiskolai igazgatót választotta meg. *Böröcz Rosner* Ervin főispán, *Szabó Sándor* alispán, dr. *Wekerle* László királyi tanácsos, *Szépjudái* Ö. Ferenc és még igen sokan iratkoztak be a kör tagjaival.

VIDÉK

— **(Fozsony városa)** közgyűlése elhatározta, hogy az adó és illetékmentes övadéképes községi rész-kötvények kibocsátásának engedélyezése iránt Győr-városéhoz hasonló, de Pozsony kivételével helyezett ki külön hangulnyozó feliratot intéz a kormányhoz és a képviselőházhoz. A közgyűlés továbbá hozzájárult Szatmár-Némethi és Arad város feliratához az u. n. öneljárás felemelése ellen és Nyitra vármegye feliratához a nemzetiségi mozgalom terjeszkedésének meggátálása tárgyában. Szepes megye feliratát a tengerszem ügyében a közgyűlés egyszerűen tudomásul vette. Végül általánosságban és részletekben letárgyalták a város 1902. évi költségvetését. Deficit nincs; a községi pótdótot nem emelik.

EGYESÜLETEK

(A Magyarországi Hirlapírók Nyugdíjintézetének) igazgatósága tegnap, vasárnap délelőtt *Jovag Falk* Zsigmond kir. tanácsos elnöklete alatt ülést tartott, amelyen az elnök mindenekelőtt a részvét meleg hangján emlékezett meg dr. *Országh* Sándor igazgatósági tagnak s *Andrássy* Dénesné grófnő alapító tagnak elhunytáról; az igazgatóság kegyeletos részvételnek jegyzőkönyvben adott kifejezést s átiratot intéz a gyászoló családokhoz.

Dr. *Fekete* Ignác titkár jelentést tett arról, hogy a szerkesztőségeknek abbéli határozata következtében, hogy kiváltképpen oly egyesületek közérdekű közléseinek adnak helyet lapjaikban, amelyek a nyugdíjintézetet állandó évi támogatásban részesítik, mintegy 35 egylet szavazott már meg évi támogatást; eddig a következők összegeket írták be az intézet pénztárába: Magyar Bánya és Kohóvállalatok Országos Egyesülete 300 K., Magyar Fővárosi Malomgyémség 200 K., Magyar Mőrmök- és Építészegylet, Magyar Tudakozódó-Egylet, Magyar Kereskedelmi Csarnok, Budapesti Gyógyszerész-Társulat, Felten és Guillaume Résztvénytársaság 100—100 K., Országos Gépész-Egyesület Budapesti (Budai) Tornaegylet, Zion jótékony és betegsegítő-egylet 50—50 K., Fővárosi Szegénygyermekkert-Egylet 25 K., Karambolkör, Rózsadomb s vidéke ház- és telektulajdonos-egylet 20—20 K., Országos Magyar Színészegylet 10 K., összesen 1225 K., végül gróf *Nádasdy* Tamás felajánlott néhai *Valentiny* János festőművész képkiallításának tiszta jövedelméből 5%-ot. Az igazgatóság köszönetet szavazott az adakozóknak. Az igazgatóság az intézet tagjaival az I. nyugdíj-össztályba felvette *Tábori* Róbertot (Pesti Napló), *Faragó* Jenőt (Magyar Hirlap), *Fröhlich* Jánost (Magyar Nemzet) és *Róssa* Mihályt (Budapesti Hirlap). A Magyar Szárvósok Egyesülete megalakulásáról átiratban adott hírt s ezt az intézet örömmel veszi tudomásul. Az igazgatóság egy elhunyt hirlapíró özvegyének karácsonyi ajándékul megszavazta a Falk Miksa-alap ezidei kamatát. Elhatározta továbbá az igazgatóság, hogy a szerkesztőségeket újabb felhívja annak a megállapodásnak megtartására, hogy a jársang alatt tartandó bálók és mulatságok híreinek közlését attól teszik függővé, hogy a rendező-biztosítók megemlékeznek az intézetről és azt a jövedelemben részeltetik. A Szent István-Társulat, mint alapító, az igazgatóságba *Kaposi* József társulati igazgatót küldte ki. A jövő havi köztalálkozást megállapította, az intézeti ház állapótáról szóló jelentés jóváhagyása és a folyó ügyek elintézése után az igazgatóság egyes szűkölködő hirlapírók számára szavazott meg anyagi segítséget. A mai napon gróf *Csekonics* Endre és bábaról *Schwarzler* Ottó udvari tanácsos a magyarországi Vöröskereszt-Egyesület elnöksége nevében 600 koronát küldte a Nyugdíjintézet elnökségéhez, dr. *Falk* Miksához az intézet alapítókéje gyarapítására, kiemelve azt a kiváló figyelmet, amelyivel a hazafias magyar sajtó az egyesület emberbaráti működését mindenkor kísérte.

(A Mária-Dorothy-Egyesület) vasárnap tartotta választmányi ülését *Herich* Károlyné elnökletével. Radnai Jenőné titkár bejelentette, hogy a belügyminiszter jóváhagyta a módosított alapszabályokat. *Thiele* Mária bécsi lakos 2000 korona alapítvánnyal járult a tanítókör otthona segélyalapjához. Az egyesület a folyó évben 1700 korona segélyt osztott szét.

(Győr-városi verseny.) Az Országos Magyar Győr-író-Egyesület vasárnap délután 2 órakor tartotta 49. (53.) írásversenyét, a képviselőház I. és II. osztályának termében, oly nagy részvétellel, hogy pótkörrel megválasztást vált szükségessé, amely pénteken este 8 órakor lesz a képviselőház helyiségében (hirlapudatók terme). Beadottak összesen 214 pályamunka, amelynek bírálata 6 főtöltet tartott. Az első díjat, 4 aranyat, valamint a legszebb és legszabatosabb szteogramm egy aranyból álló különdíjat *Tuschák* Ignác magánhivatának nyerte el, elismerő okiratot nyerte az I. fokon: *Jaszenovics* Géza, *Schlachter* Leó, *Rajz Elek* (Arad); egyuttal vidéki díj: 1 arany, *Engel* Kálmán, *Sapfir* Manó (Munkács); egyuttal vidéki díj: 1 arany, *Spitz* Márton, *Vidor* Jenő és *Giesinger* Ernő.

A második díjat (2 arany) megnyerték *Pongrácz* József teológus (Pápa) és *Tihanyi* László főgimnáziumi VIII. oszt. tanuló (Sopron); elismerő okiratot nyertek Budapestről többen köztük *Radó* Vilma, *Friedmann* Stefánia és *Krausz* Jolán, továbbá vidékről 1—1 aranyat, illetőleg könyvjutalmat vagy elismerő okiratot: *Stripszky* Aladár (Ungvár), *Kövy* Arisztid (Pápa), *Verss* Mihály (Temesvár), *Széky* Mihály (Szarvas), *Schön* Béla (Pápa), *Miklóssy* Kornél (Arad), *Thomay* Béla (Szeged), *Schütz* János (Szeged), *Bründl* Károly (Sopron), *Rosenberg* Nándor (Pápa), *Kesztenbaum* Béla (Arad), *Króó* Sándor (Munkács), *Müller* Ferenc (Hódmezővásárhely), *Vértes* Imre (Szeged) és *Bartakovics* Aladár (Ungvár). A III. fokon az 1—1 aranyból álló díjat megnyerték hibátlan munkákkal: *Vidor* Jenő joghallgató, *Rajz Elek* (Arad), *Kornis* Béla jogszóvivő, *Stripszky* Aladár (Ungvár), *Bartakovics* Aladár (Ungvár), *Eiben-schütz* Lajos bölcsészethallgató és *Beck* Béla joghallgató. Elismerő oklevelet számosan nyertek. Vidéki díjat (1—1 aranyat), illetőleg könyvjutalmat vagy elismerő okiratot kaptak e fokon: *Sróly* Sándor (Temesvár), *Szánthó* József joghallgató (Debreczen), *Gutt-mann* Mózes (Ungvár), *Ernszt* Jenő (Temesvár), *Schnabel* István (Sopron), *Végváry* István (Debreczen), *Nuszbeck* Lajos (Szarvas), *Sirobi* I. József (Temesvár), *Gáti* Aladár (Ungvár) és *Fulmann* Mór (Munkács). A költségdíjat (egy arany) *Hoffmann* Lujza nyerte meg, elismerő okiratot nyertek: *Krausz* Ella, *Engelsmann* Lujza, *Schönfeld* Paula, *Rosenberg* Edit és *Sarkány* Ella. Az idegen rendszerek között kintettek *Horovitz* Dénes joghallgató és *Rónai* Sámuel tanárjelölt.

Nyitlér.

Orvosi vizsgálat nélkül

a külföldön fényesen bevált, saját speciális módszere szerint, **köt megéltési-, baleseti- és gyermek-biztosításokat** az 1844 óta fennálló

„CONSERVATEUR“

életbiztosító részvénytársaság.

Magyarországi igazgatóság: Budapest, VII., Erzsébet-körút 53

(Igazgató: BERENYI IMRE.)

Biztosítási állomány 1901. decz. 31-én... fcs. 511,672,973.40

Különböző tartalékok... 248,305,936.03

Fő- és vezérügynök az ország minden részére keresetnek.

Üzletszerzőket fétvetelnek.

(Az e rovat alatt közöltettek nem tartalmáért, sem alakjéért nem felelős a szerkesztőség.)

TÖRVÉNYSZÉK

§§ **Halálos végű tánoatltság.** Nagy vigasság volt ez év március 2-án Szentmártonkán Hosszu Gáborné fonóházában. Vigan folyt a tánoatltság addig, amig csak be nem lépett ifj. *Kucsera* Pál, Mindjárt tudták a legények, hogy ma baj lesz, mert ott volt *Kucsera* halálos ellensége, *Plavetz* Pál, egy alig husz éves fiatal gazdálkodó is, aki már régtől vissza akarta adni *Kucserának* azokat az ütlegeteket, amelyekkel ez kevéssel azelőtt őt ellátta. *Kucsera* is megsejtette a veszélyt s igyekezett barátainak biztos fedezete alatt hazamenni. Mikor a fonóház udvarán keresztül ki akart menni az utcára, *Plavetz* Pál hirtelen előugrott s ölmös botjával nagyot ütött haragosra fejére. Ifju *Kucsera* Pál ezen ütést következtében pár nap múlva meghalt. — A pestvidéki törvényszék *Plavetz* Pál halálát okozó súlyos testi sértés büntette miatt bevezte vad alá. Ma tárgyalta ezt az ügyet az esküdtszék *Rónay* Kamil táblai bíró elnöklete alatt. A tárgyaláson a vádlott beismerte, hogy egyet ráült *Kucserára*, de ezt az ütést jogos önvédelemből tette, mert attól tartott, hogy *Kucsera* megint megveri. Dr. *Vas* Lajos kir. alügyész vad és dr. *Ketty* István védőbete után az esküdtek bűnösnek mondták ki *Plavetz* Pált az erős felindulásban elkövetett halálát okozó súlyos testi sértés büntetőben s ezért a törvényt alkalmazó bíróság a vádlottat 2 évi börtönnre ítélte s kötelezte, hogy az elhunyt atyjának 150 korona kárterítést fizessen temetkezési költség felében. Az

ügyész megnyugodott, vádlott és védője semmiségi panaszszal éltek.

§§ **A Jogállam jog- és államtudományi szemlé,** melyet *Edvi* Illes Károly öszerkesztése mellett dr. *Leumgarten* Nándor és dr. *Gyomai* Zsigmond ügyvédek szerkesztették, most megjelent X. (decemberi) füzet az aktuális és nagyrészt érdekesek egész sorozatát közli. Irtak ebbe a számba: dr. *Beck* Hugó, dr. *Barogh* Artur *Edvi* Illes Károly, dr. *Várady* Zsigmond, dr. *Gyomai* Zsigmond s dr. *Büroök* Andor. A füzethez tartalommal van csatolva. ezt véglegzve látjuk, hogy a *Jogállam* egyévi rövid lennállása aait mily nagybecsű cikkeket közölt. Jövő évtől fogva a *Jogállamnak* állandó *Döntvénytar-* melléklete is lesz, mi a lapot a gyakorlati jogászok előtt még becésebbé fogja tenni. Előfizetési ára marad a régi: az egy évből megjelent 10 füzet 16 korona, mely összeg a *Jogállam* kiadóhatalába (Budapest, IV., Hász-utca 7.) küldendő.

§§ **A bírói tevédsé aldozata.** Két esztendővel ezelőtt a iranciaországi *Faroches* és *Troussey* helységekben egymásután öt gyilkosságot követtek el. Egy névelen följelentés következtében a gyau *Gobillot* tanítóra irányult, akit falujában nem szerettek. Valóságilag földözni kezdtek a szegény tanítót, bár bűnös-ségét nem lehetett bebizonyítani és ezért le sem tartóztatták. *Gobillot* többször kérte, hogy helyezték el máshová, de kérelmét nem halgatták meg, mire kétségbeesve a olytonos zaklatás miatt öngyilkossá lett. Aig egy héttel az öngyilkosság után Svájcban letartóztatták az igazi gyilkost, *Leclerc* Teofil asavargót, aki be is ismerie a gyilkosságokat. Vallatásakor elmondotta, hogy ő iria az a névelen levelet, amely az egyik gyilkosság tettesének *Gobillot* mondia. Leclerc többször igyekezett megszökni börtönéből, sőt a minap merényletet is követett el egyik öre ellen, de a merénylet nem sikerült. Most ketőzött figyelemmel őrzik az ötszörös gyilkost.

TÁVIRATOK

München, december 1. A mai községtanácsi választásoknál a kilépett 12 liberális, 7 ultramontan és 1 szocialdemokrata helyébe 12 liberális, 5 ultramontan és 3 szocialdemokratát választottak meg. A liberálisok 7600, az ultramontanok 7400, a szocialdemokraták 4900 és a keresztény-szocialisták 900 szavazatot kaptak.

A cseh klubból.

Bécs, december 1. A cseh-klub hiva'olason közli, hogy amig a német pártok elaborátumát nem terjesztették elébe, addig magartatása felől nem nyilatkozik. Eutól az elaborátumtól függ — ugymond — vajjon hajlandók-e a csehek engedményekre, mert előbb meg kell győződnök afelől, hogy nem jutnak-e ellentébe választóiknál.

A görög kormány bukása.

Athén, december 1. A minisztérium beadta lemondását, Az új választások eredménye bukhatta meg.

Az orosz trónörökös állapota.

Köpenhága, december 1. Mint a Ritzau-ügynökség jelenti, az özvegy orosz cárné orvosa, *Smigelow* tanár kijelentette a *National Tidende* tudósítója előtt, hogy a külföldi lapokban terjesztett ama hírek melyek szerint az orosz trónörökös tüdővészben szenved, teljesen alaptalanok. A tanár a trónörököst itteni tartózkodása alatt könnyű meghűlés következtében kezelte.

A mitrovicai orosz konzulátus.

Konstantinápoly, december 1. A tegnapielőtti nagy szelamlik után a szultán előbb a német, majd az orosz nagykövetet kizárlatáson fogadta. Az audien-ciaikon a mitrovicai orosz konzulátus kérdése került szóba. Az orosz nagykövet december 1-én Mitrovicába utazott.

Anglia Perzsiában.

London, december 1. Az alsóházban *Dowles* kérdi, vajjon a kormány tudja-e hogy egy német-örökös által bizottság Párisból Perzsiába küldtek, hogy Dél-Perzsiában vasútépítéseket és más állami építkezéseket készítsenek elő, továbbá, hogy mily lépéseket tett a kormány, hogy az angol kereskedelmi érdekeket Perzsiában biztosítsa, ugyszintén Anglia pozicióját a Perzsa-öbölben. *Cranborne* államtitkár azt válaszol, hogy a kormány olvasta az említett jelentést a lapokban, de azt a párisi perzsa követ megcsofolta. Az angol érdekeknek a Perzsa-öbölben való biztosítása mindig a legnagyobb érdeklődés tárgya volt Anglia részéről.

Török adminisztráció.

Konstantinápoly, december 1. Hivatalosan közléstetik, hogy *Huseini* Hümi basa volt jémeni válii felügyelővé neveztek ki, hogy a Törökország európai tartományai számára kidolgozott és iráddal szentesített rendszabályok végrehajtására felügyeljen. *Ferid*

basa kóniai váltít a portán alakítandó bizottság elnökvé nevezték ki, amely bizottságnak az lesz a feladata, hogy a váltik és felügyelők jelentéseit megvizsgálja.

Vasut Abessziniában.

Zürich, december 1. *Ilg* mérnök, *Menelik* miniszterelnöke több havi szabadság után, amelyet Svájcban töltött, visszatért Abessziniába. Vele ment néhány párisi és brüsszeli pénztáros, akiket sikerült megnyernie a Dsibutitól Abisz-Abébaig építendő vasut tervének.

Harok Arábiában.

Bombay, december 1. A nedsidi szultánságban Kovejt mellett nemrég megint harok volt. A nejd emir, Ibn Rasid hej nagy sereggel megtámadta a vahabitákat és ostrom alá vette El Riad városát, amelyet a vahabiták ez év elején eloglaltak.

Közgazdasági táviratok.

Bécs, december 1. Minthogy utómára a szikkélet teljes kiellátást talált, a pénzpiac állása megkönnyebbült és a magánkamatból 3 1/2%-ról 3 1/4%-ra hanyatlott. A benyújtások a banknál ma még aránylag nagy összegre rugtak, ami onnan ered, hogy a hónap utolsó napja vasárnapra esett. A váltótárcsa emelkedése hat millió koronát tett ki, ezzel szemben az incassó is lényegesen növekedett 67 millió koronáig.

Bécs, december 1. (A *Budapesti Napló* telefonjelentése.) A múlt hét vége felé Északra is csak a hideg s ennek következtében az irányzat lanyhult s ma is gyöngült mert az időjárás megint enyhébb lett. Erre való tekintettel eladási kedv jelentkezett, különösen buzában, amelynek árfolyama a realitációs eladáskor befolyása alatt 6 fillért vesztett, rozs 4-5, zab 2-3 fillérral hanyatlott.

Kötelet: Buza tavaszra 7.69-7.64-7.65, rozs tavaszra 6.79-6.80, zab tavaszra 6.69-6.60 korona. Záratiatok maradt: Buza tavaszra 7.66-7.67, rozs tavaszra 6.80-6.81, zab tavaszra 6.60-6.62 korona.

New-York, december 1. (Terményárak.) (Zárati.) Gyapot: New-Yorkban helyben 8.50 (8.55), Decembeber 8.25 (8.33), Márciusra 8.17 (8.26), New-Orleansban helyben 8.4/16 (8.40). — Petroleum: Stand white New-Yorkban 7.90 (7.90). Stand white Philadelphiában 7.85 (7.85). Refined in Cases 9.20 (9.40). Credit Balances at Oil City 142.— (142.—). — Zsír: Western steam 10.90 (11.25). Rohe és Brothers 11.25 (11.40). — Tengeri irányzata szilárd. Decemb.-re 59.1/2 (59.1/2), Januárra —. (52.1/2). — Májusra 47.1/4 (47.1/4). Buza irányzata szilárd. — Piros ószi helyben 76.1/2 (77.1/2), Decembeber 79.1/2 (80.1/2), Márciusra —. (—). Májusra 73.1/2 (79.1/2), Jul.-ra 77.1/2 (—). Gabona szállítási díja Laverpoolba 1.1/2 (1.1/2). — Kézi: lair Rio 7. sz. 5.1/2 (5.1/2). — Dec.-re 4.40 (0.—). Márciusra 4.70 (4.75). — Liszt: Spring Wheat clears 3.5-3.10. (3.5-3.10) Cukor: 3.1/2 (3.1/2). Ón: 24.15-24.25 (24.80-24.80). — Rész: 11.1/2-11.1/2 (11.1/2-11.1/2). (A sárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Chicago, december 1. (Terményárak.) (Zárati.) Buza irányzata szilárd. — Dec.-re 72.1/2 (73.1/2). — Jan.-ra —. (—). — Tengeri irányzata szilárd. — Dec.-re 58.1/2 (54.—). — Zsír: Jan.-ra 10.02 (10.05). Máj.-ra 9.45 (9.52). — Szalonna short clear —. (8.67-0.—). — Sertészsír: Jan.-ra 15.82 (15.85). — (A sárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

KÜLÖNFÉLÉK

Magdolna.

Ruhája longe szmirni fátöl, Rubintó villog hókebelén, Aranyhajúból kárhozat lángol, S halátá sorvad orjángó vágító, A kire néz, ha ifjú, ha vén.

Mint tövisek közt nyíló virágszál, Sáron léányi közt olyan ó. Termete hajlabb esbóni nádnál, S mintha csak cédrust, vagy ciprust látánál, Ég felé büszkén oly meredő.

Aloe, sáfrány, nárdusz, és tömjén, Mind, a mi fűszert hoz Gileád, Gyöngy tagozatján, hószin keblén, Ózikeláiban széjjelomódnál. Bőre havának illatot ad.

Ifjú, derék bástyái Ciannak, Jöjjetek édes csókjaik! Hajzati lágyan hoghya befognak. Hadd fenyegezen lángja pokolnak Földi menyország véle fölér!

Martos Ferenc.

† A török cenzura kijátszása. Törökországban a cenzura majdnem minden külföldi művet üldöz. Így elsősorban az összes lexikonok tilosak, mert emlístést tesznek a szultánról; továbbá Tasso „Meggzabadított Jeruzsálem“-e, Hugo Viktor „Les Orientales“ című könyve, Voltaire minden munkája, La Fontaine meséi, Rabelais, Rouillel „Atlas de géographie“ című műve. Ezek közül a könyvek közül azonban akármelyikét minden nehézség nélkül megvehetjük bármely perai könyvesboltban. Az eljárás nagyon egyszerű. Nem történik egyéb, csak éppen eltávolítják az inkriminált könyv címlapját és egy más, tetszés szerinti könyv tábláját teszik a helyébe. Soha nem volt még rá eset, hogy egy török hivatalnok lönyitott volna valamely cenzurailag tiltott könyvet. A hivatalnok tudja, hogy milyen munkák vannak eltöltve és ismerik ezeknek a címét. Ha tehát ilyen címet látnak, visszartartják a könyvet, ellenkező esetben nem vesznek észre semmit. Ily módon Zola könyvei is amelyek szintén el vannak tiltva, ott terjeszkednek a perai könyvesboltok kirakataiban, csak éppen a címük ment át sajátoszerű változáson. A tilos címek helyett ilyenek vannak: „A franczia nyelv tankönyve“, „A hüvelyes velemények gondolása“, „Zsófi szenvedései“. Ezekben az ártatlan című könyvekben azután a Rougon-Macquart-család kevésbé ártatlan törtékeit találjuk.

† A fény hatása a drágakövekre. Ismeretes, hogy a gyémánt az ibolyaszínű sugarak fényében fluoreszkál. Ez a tulajdonság kapcsolatban van a gyémánt tisztségével, miként Chaumet kimutatta. A gyémánt mesterséges világosságon, de különösen a gyertyalángban sziporkázik és a sziporkázás foka szerint szokták osztályozni e drágaköveket. Amde nem azok a gyémántok sziporkáznak a legjobban, amelyek a legegyszerűsebb anyagok, hanem azok, amelyek ibolyaszínű fényben egyszerűen ibolyaszínek, az értékes kövek ellenben a legpompásabb világoskék színben tündökölnék. Ez a kémlelő mód nemcsak könnyűsége miatt szerencsés találmány, hanem az is emeli értékét, hogy e fény az x-sugarakkal való vizsgálással sem nyújt eredményt, mert minden gyémánt egyenlően becsátja őket át. Érdekes észlelet az is, hogy Chaumetnek egy sok facettájú sárga gyémántja, mely a nappali világításon és a mesterséges fényben egyszerűen aran sárga színben csillogott, az ibolyafényben fluoreszkálás helyett a legragyóbb piros színben égett. Különösen alapjának csiszolt szélei valóságos szikráztak. Néhány perig tartó kísérlet után a legnagyobb meglepetéssel vette észre, hogy a gyémánt elvesztette eredeti színét és ragyogását és labarnyá vált, ezzel pedig kereskedelmi értékének legalább négyötödét lett oda; de előbbi tulajdonságai 24 óra múlva ismét jelentkeztek. Érdekesek a rubinról szerzett tapasztalatok is. Tudvalevő, hogy birmai rubin sokkal értékesebb, mint a számi; mindezt ideig e kettőt nem lehetett egymástól biztosan megkülönböztetni, mert fizikai tulajdonságaik közt oly kicsiny a különbség, hogy még a legártásabb szakértő véleménye sem nyújthatott bizonyosságot. A radiografikus vizsgálás sem vezetett eredményre. Chaumet megállapította, hogy a számi rubin az ibolyaszínű sugarakat egyszerűen áttereszti, a nélkül, hogy észrevehetően fluoreszkálna, a birmai rubin pedig hasonló

körülmények közt olyan pompásan ragyog, hogy a másaijuk közül mindenkor könnyen kiválasztható.

† Szegény Morgan. A híres amerikai milliárdos, Morgan nem szenved ugyan gyomorbetegséget, mint Rockefeller, de azért, bár óriási a jövedelme, tele van az ő élete is bosszúsággal. Nem tehet egy lépést sem a nélkül, hogy meg ne figyelnek. Először neki van három nagyon jól fizetett detektívje, akik állandóan a közelében vannak éjjel-nappal s nagy ügyességgel tudják a tolokodó vagy gyanús embereket távol tartani tőle. Azután megfigyelte az angol biztosító-társulatok a maguk embeireivel, szemmel tartván becses egészségét, mert tudvalevő, hogy Angliában bárki önmagán kívül bárki másnak az életét is biztosíthatja. Az angol királynak, Morgannak, Vandenbiltnek s hasonló nagyoknak az élete vagy halála nagyon keresett tárgya a spekulációknak s a biztosító-társulatoknak elsőrendű érdeke, hogy a biztosítottak egészségi állapotáról mindig jól legyenek informálva. A newyorki Wallstreet nagyspekulánsai szintén megfigyelik Morgannak minden lépését, mert óriási nyereséget jelent, ha valamelyik nagyspekuláns Morgannak esetleges halálát pár negyendórával előbb tudja meg, mint a többi.

† A folyékony levegő. Charles F. Tripler newyorki egyetemi tanár kísérleteket tesz most a folyékony levegővel és úgy látszik, szerencsével, mert olyan módszerre bukkant, amelylyel a levegőt nagyobb mértékben sűrűsítheti, sőt a folyékony levegőt alkalmazni is megpróbálja. Ezekről a kísérletekről a Magyar Iparban a következőket olvassuk: Tripler olyan levegőt vesz, amelyet az utcaon és szabadban belélegzünk és azt egy ötven lóerjű gőgéppel sűríti. A nyomást addig folytatja, míg az többszáz kilogrammra rug egy-egy négyzetcentiméterre nézve. Erről megközelítő fogalmat alkothatunk magunknak, ha fölteszszük, hogy az összes levegőt, amely egy nagy templomban van, beleszorítjuk egy liter köbárlamú, erős acélcilinderbe. A hengerben komprimált levegő van, de csak levegő. Most előveszik a hengert és megmelegítik. A bent foglalt levegő ki akar terjedni és erve meg nagyobb nyomás alá kerül. Nemsokára cseppfolyós állapotba megy át és egy alatta levő edényben fogják fel. Az egész műtét egy gépserkezlet segítségével történik, amely kézmozgással hozható működésbe. Ha valamivel huza-moosabbat folytatjuk az eljárást, a folyékony levegő a szilárd halmazállapotba megy át, azaz megfagy. A folyékony levegő olyan, mint a víz, a levegőjég hasonló a közönséges jéghez, de mindkettőnek egészen eltő tulajdonságai vannak. Ez természetesen, ha meggondoljuk azt a roppant hőkülönbséget, melynél a két jelenség végbemegy. A víz folyékony halmazállapotban marad 100-0o Celsius között. Megfagy 0o Celsiusnál. A levegő ellenben csak -220o Celsiusnál megy át a folyékony halmazállapotba és -236o Celsius körül fagy meg. A különbség tehát meglehetősen! A közönséges hőmérők egyikével sem mérhető meg ez az alacsony hőmérséklet. A higany, az alkohol, egy pillanat alatt megfagyana benne. Aki csak víz másodperceig is beletartaná az ujját; éppen úgy elvesztené e tagját, mintha a tűzben tartotta volna. A hatás ugyanaz. Egy cseppet a tenyerünkre tartva — hevesen forni kezd és úgy megégeti a tenyerünket, mintha tűzszikrát tartottunk volna. Bámulatos hatása van a folyékony levegőnek, mint robbanó-anyag. Közönséges alakjában ugyan nem veszedelmes, de ha a folyékony levegőt gyapotr a csipegetjük, vagy szeszszal és terpentinnel keverjük; akkor igazán veszedelmes robbanó-anyaggyá változik. Ami a folyékony levegő békés alkalmazását illeti, ez mindenképp a gőzerőt, a villamosságot helyettesítheti és így a hajók és a vonatok üzemére lesz nagy befolyással. A hajót, a mozdonyt a folyékony levegő fogja hajtani.

† Az előszéken nagyherceg. Érdekes epizódot mesél el egy hölgy, amely véle néhány évvel ezelőtörtént, amikor egy ízben Baden-Badenbe utazott kis leányával. A kis leány a megelőző hosszú utóól el fáradva, egy másik vonatra való átszállás után röviden elaludt az elsőosztályú szakaszban. Kis idő múlva belépett valaki a szakaszba és két utazótáskát, amelyet a hölgy eddig észre sem vett, lassan és elővigyázatosan kivitt a kupéból. Mikor kieszált Baden-Badenben kis leányával, nagy meglepetés érte: megtudta, hogy ez az ember a nagyherceg és az a szakasz, amelyet ők eloglaltak, részére volt fenntartva. A nagyherceg, mikor az oldalfolyosóról meglátta az alvó gyermeket, csendesen kivitte csomagját a fülkéből, hogy ne zavarja a kis gyermeket álmában és megelégedett egy másodikosztályú kupéval.

A
Budapesti Napló
részére
Apró hirdetéseket
és
Élőfisetéseket

elóadnak a következő lapelárusító helyeken:

Breuer Nővérek, Teréz-kört és Podmaniczky-utca sarok.
Adler Leóna, Lipót-kört.
Fesch József, Váci-kört 80.
Örv. Véber Vilmóna, Váci-kört 15.
Feldmann Mórné, Marokkói-utca 1.
Fesch utóda, Dorottya-u. 2. Magy. király-szálló.
Károlyi Kálmáné, Harmad-utca 1.
Weitzsáfaló Jakab, Király-utca 1.
Redlich Sidónia, Király-utca 59.
Benda Józsefné, Andrássy-utca 80. Oktogon.
Deutsch Mikláné, Andrássy-utca 33.
Schneiler Mórné, Dob-utca és Károly-kört sarok.
Szeponyi V., dohány-nyagytársaság, Kerespesi-ut. 1.
Örv. Hallada Anna, Múzeum-kört 10.
Szántó Mór, Kecskeméti-utca és Kálvin-tér sarok.
Deutsch Julia, József-kört 50. Baross-utca sarok.

+ **A ravasz osempezsek.** A *Petit Journal* érdekes történetet közöl, amely Avnesben folyt le. A határszélehez valami butoroskocsi jött, amelyben egy lakodalmas társaság volt. A völégény elült a kocsi s ütésén és élénken csevegett ifju feleségével a lakodalmas nép vígságáról. A vámbivalatokok éppen el akarták már bocsátani a kocsi, a nélküli, hogy a hivatalos vizsgálót megejtették volna, amikor valami különös dolgot vettek észre. A menyasszony, aki látványos mőgött szemét állandóan lesütve hallgatta a völégény s sugdosását, nagyon gyanusnak tűnt fel a vámbivalatokok előtt, mert úgy ült ott, mint egy tuskó. Egy hivatalnok megszólította, de nem kapott jeletet. A hivatalnok erre a kocsira ugrott és letépte a menyasszony látyolát. A gyany nagyon alapos volt: A fiatal nőnek igen nagy oka volt a hallgatásra: cinkből való bábu volt, amelyet valószínűleg alkoholal töltöttek meg. Azért valószínűleg, mert a vámbivalatokoknak nem volt alkalma a cinkbát alaposan megvizsgálni, mert mihelyt a völégény a család ielvederezését látta, hirtelen a lovak közé csapott ostarálva és a kocsi szélebenséggel robbogott tova. A osempezsek pedig a megmenekülés sikerén való örömlükben aligbanem áldomást ittak, amelyet valószínűleg a cinkmenyasszonyból osapoltak.

KÖZGAZDASÁG

Ipar és kereskedelem.

A Lépítvárosi Bank mint szülöketet ma dél-élelt tartotta V. évi rendes közgyűlést *Mezey Gyula* elnöke mellett 40 tag jelenlétben, akik összesen 410 üzletrészt képviseltek. **A Hirsch István vezérigazgató** által előterjesztett igazgatósági évi jelentésből kitűnik, hogy a tiszta nyereség 40746 koronát tett ki. a váltóállomány 980929 korona, a tartalékalap 12000 korona. A közgyűlés az igazgatósági és ielügyelőbizottsági jelentéseket egyhangulag tudomásul vette, mely után a ielügyelőbizottság választotta meg. A bizottság tagjai lettek: *Ébner József, Gvnszt Miklós, dr. Meller Isz és Radó B. Béla.* Mintán *Dósa Ferenc* indítványára úgy **Hirsch István vezérigazgató**nak, mint *Elek Gyula cégjegyző*nek köszönetet szavaztak, véget ért a közgyűlés.

A Budapesti Villamos Városi Vasut Részvénytársaságnak novemberben 268.984 korona volt a bevétel. A mult év ugyanezen hónapjában a bevétel 261.889 koronát tett ki. Január elejélt az összes bevétel 2.787.162 koronára rugott, a mult év ugyanezen időszakaiban elért 2.602.732 korona bevételét szemben.

A Dunagőzhajózási-Társaság közli, hogy a postahajójaratokat *Orsova Turn-Severin s Galacz* között az évi december hó 1-ével beszüntették. December hó 6-étől fogva az időjárásból mérten további intézkedések Viddin-Rusucuk, illetőleg Viddin-Rusucuk-Szilisztra minden pénteken 3 órakor déleltől, Viddinből Rusucukba minden szombaton 2 óra 30 perckor dé-

éltől, Rusucukból Viddinbe minden hétfőn 12 órakor délen. Viddinből Szilisztrára minden szerdán 2 óra 30 perckor déleltől. Ezekivül december hóban további intézkedés a következő helyhajó-jaratok tartatnak fenn: Zimony-Belgrad-Panosova Belgrad-Sabac és Galac-Tu cía között. Ezen menetekre nézve a helyi menetrend-hirdetmények mérvaódtak.

Magyar vidéki pénzüszinteték központi intézetének alapításáról kapunk hírt. E pénzüszintet a magyar vidéki pénzüszinteték egy régi törekvésének megvalósulását és céltudatos üzletpolitikájuknak fontos megnyilatkozását jelenti. Feladata lesz, hogy a vidéki pénzüszinteték ügyveletét köztük és a fővárosi pénzüszinteték között, különösen pedig váltószámla-átszákat a naponként változó konjunkturák kedvéző kihasználása mellett lebonyolítsa, ugyszintén, hogy telepítvényeiket költségmentesen beváltssa. nemkülönben, hogy a vidéki pénzüszinteték a nemzeteközi pénzüszinteték összekötéséhez hozza. Azt hisszük, hogy e pénzüszinteték létesítésével a megvalósulás stádiumába jut az Osztrák-Magyar Bank kormányzójának csak nem régen kifejezett ama törekvése is hogy a magyar vidéki pénzüszinteték telepítvényeinek beváltása a clearing torgalomban történjék, aminek ielentőségét pénzüszinteték szempontból szükségtelen kiemelni. A mozgalom élén, mint haljuk, egy kiváló államférfi áll, több, az ország gazdasági életében ielentékeny szerepet vivő személyiséggel egyetemben, akiknek megbízásából az intézet alapítási tervezetétnek szerzője *Gyenes Lajos* már urban van hogy a vidéki pénzüszintetékkel az intézet létesítésére irányuló tárgyalásokat személyesen folytassa. Nem kétkelünk benne, hogy a magyar pénzüszinteték tulnyomó része örömmel fog hozzájárulni, hogy e céljakra nézve nagy ielentőségű intézmény mihamarabb létesüljön.

Uj telefonállomás. *Banjalukából* táviralozzák, hogy ma nyitották meg ünnepejének a banjalukai telefonállomást.

Sorsolások. Az 1864-es államsorsjegyek mai húzásán a 300 000 koronás lönyereményt az 1062 sor. 91 sz., a 40 000 koronás második nyereményt a 3530 sor. 89 sz. és a 20 000 koronás harmadik nyereményt a 2836 sor. 98 sz. sorsjegy nyerte meg. 10-10 000 koronát nyertek: 915 sor. 67 sz. és 1062 sor. 100 sz.; 4-4000 koronát 967 sor. 27 sz. és 2879 sor. 19 sz.; 2-3000 koronát 515 sor. 86 sz., 2879 sor. 24 sz. és 3740 sor. 71 sz.

A Magyar Agrár- és Járulékbank Részvénytársaság 4%-os szülöketvényeiből a mai húzásán a következő számokot sorsolták ki:

10000 koronás darabok: I. sorozat: 27 61. II. sorozat: 139 145 169 172 272 257 318 395 4-8.

2000 koronás darabok: I. sorozat: 44 49 52 66 76 312 815 416 406 137 603 618 620 628 630 643 663 669 670 703 718 719 726 733 761 778 793 875 913 1045 1055 1061 1094 1144 1152 1165 1184 1236 1282 1286 1322 1332 1350 1432 1443 1462 1493 1498 1512 1562 1602 1695 1763 1803 1813 1850 1852 1863 1865 1908 1962 2007 2025 2034 2056 2067 2068 2075 2086 2115 2199 2215. II. sorozat: 2411 2413 2463 2521 2571 2581 2617 2635 2665 2681 2712 2715 2853 2864 2903 2904 2925 2954 2967 2975 3017 3019 3025 3062 3075 2087 3166 3188 3202 3251 3261 3293 3311 3343 3437 3467 3465 3507 3468 3509 3707 3760 3769 3933 3936 4060 4115 4256 4505 4646 3745 4829 5200 5426 6493 5594.

200 koronás darabok: I. sorozat: 4 16 34 151 175

226 283 372 387 389 484 440 459 478 698 701 712 893 972 979 10-9 1061 1054 1069 1119 1143 1170 1216 1232 1266 1272 1282 1-93 1316 1342 1364 1366 1372 1393 1437 1467 1473 1474 1476 14-2 1490. II. sorozat: 1610 1615 1524 1561 1611 1611 1636 1681 1731 1747 1760 1845 1848 1-77 1905 1910 1985 1945 1960 2023 2063 2080 2168 2210 2246 2247 2297 2303 2323 2397 2408.

Fizetésképtelenségek. Bécsből ielentik, hogy *Baumgarten Ferenc* posztókereskedő, akinek üzlete tizenöt éve áll fenn, fizetésképtelenséget ielentett. A passzívák 300.000 koronát tesznek ki. A cégtulajdonos halasztást kért a ieltelezőktől. — A bécsi *Creditoren Verein* a következő fizetésképtelenségeket ielenti: *Wald-Adolf* kereskedő *Kőszeg, Fischer H.* kereskedő *Szolnár, Wurm Salamon* kereskedő *Budapest (Nap-utca 18.), Wiegand és Schreiber-cég Ujvidék, Grünfeld Sándor* kereskedő *Vinkovec, Tauber Manó* kereskedő *Esztorgom, Tusztóvá Márkus Fia-cég Gyöngyös.*

Szeesárak. A kontingens nyereszessz ára *Budapestben* 1900 korona pénzben, 38.50 korona áruban. *Bécsben* az irányzat lantza. A kontingentált készáru 36.60 korona pénzben, 37. — korona áruban.

Juhvásár. (A budapesti marhavásártéri vásár-pénztár részvénytársaság tudósítása.) Felhajtás 1394 darab juh, — kecske. Jeggzett árak: Elsőrendű ürü 44 f-től 45. — f-ig, kivételesen —. — l — kg-ként, (vagy 42. — k-tól 44. — k-ig páronként), középminőségű ürü 38. — l-től 42 f-ig, kivételesen —. l. kg-ként, vagy 32. — k-tól 38. — k-ig páronként, kosokért — l-től — l-ig, kivételesen —. l-től —. l-ig, vagy —. k-tól —. k-ig, középminőségű gyapjas — l-től — l-ig, kivételesen —. l. kg-ként, vagy — k-tól — k-ig páronként, kosok legjobb minőségű — fillérig, páronként — korona, kivételesen — korona, rackajuhok — fillér, páronként 18. — 30. — korona szerbiai juhok páronként — korona, romániai juhok páronként — korona, anyajuhokért — fill. kgkint (17-30 K-ig páronként), kiselejtezett juhokért — fillér kgkint (26. — — korona páronként) kecskék — korona páronként. Az irányzat lanyha volt, az árak változatlanok maradtak.

Sertéskonsumvásár. (A székelyvárosi sertés-vásár a húsgőhid intézetsége.) November 29-én. Felhajtás: Zsirsértés, egymint 6reg I. rendű 360 kilogramm ielül — darab, II. rendű 280-350 kilogramm — darab, kanló — darab, silány — darab, fiatal nehéz 300 kilogramm ielül — darab, közép 220-300 kilogramm — darab, könnyű 220 kilogramm — darab, süldő — darab, malac — kilogramm — darab. Összesen — darab. Husserités egymint: nehéz 300 kilogramm ielül — darab, könnyű 250-300 kilogramm — darab, süldő — darab, malac 40 kilogramm — darab. Összesen — darab. Felhajtás Összege 1060 darab. Előző napi maradvány 496 darab, összesen 1556 darab. Eladatott 954 db. Maradvány 664 db. A vásár irányzata közepes. Az árak emelkedőben. — Következő árak jegyzetük: Zsirsértés: 6reg I. r. 350 kgr-on ielül — fillérig, II. rendű 280-350 kilogramm 80-86 fillérig, kanló — fillérig, silány — fillérig, fiatal nehéz 300 kilogramm ielül 89-93 fillérig, fiatal közép 220-300 kilogramm 78-90 fillérig, fiatal könnyű 220 kilogramm 74-84 fillérig, süldő — fillérig,

REGÉNY

A sötét titok.

— Bünyügi regény. —

(12)

— Ámint látják uraim, — így kezdte, — feltétlenül hasonlítanak egymáshoz az ember és az eb sérülése. Mind a kettőnél kerek a talált okozó ütő helye, nyilván egy rendőrvessző, vagy egy lovglóostor gombja idézte elő. Ebből könnyű következtetni, minthogy a két büntett ideje is öszeesik, hogy az aggastyánt és a kutytát ugyanezzel a szerszámmal ütötték agyon. De a kriminálisanak nem szabad biztos tényként elfogadni a látszólag valószínűt, sőt ellenkezőleg, számot kell vetnie, minden képzeltető esélyvel, bármennyire is különöseknek tünjenek föl azok. Praxissomban nagyon csudálatos körülmények összetalálkozására bukkantam; ez megingatott ieléletben és azért mondhatom, itt is csak a véletlen műve lehet, hogy a két büntény ideje öszeesik és hogy a sérülék teljesen egyformák. Erre a következtetésre ezzel megfigyeléssel jutottam. Nézzenek csak ide. Az aggastyán koponyája nagyszámú sérülést mutat, a kutya orroszatja pedig csak egyet. Tehát egyetlen egy jól irányzott ütessel sikerült a tettesnek letűnti a kutytát. Feltűnatnál több ütő volt szükséges az ember életének kioltására. És amelly az aggastyán koponyája, mint világosan látható, sokkal gyengébb és sokkal kevésbé ellentálló, mint a hatalmas ebé.

Nem lehetne-e abból azt következtetni, hogy az a fegyver, amelyly a kutytát agyonütöttek, ha hasonlított is ahhoz, amely az öreg szolga haladtá idézte elő, mégis sokkal nehezebb volt mint ez?

De nem tételezhető föl, hogy az az ember,

aki a gyilkosság szándékát forgatja agyában, két egymással hasonló, s mégis hatására nézve különböző szerszámot vigen magával. Valószínű, hogy egyszerűen a nehezebbel látta el magát.

Ebből némi jogosultsággal arra lehet következtetni, hogy az ebet más és a szolját is más egyén ölte meg. De menjünk tovább. Tegyük föl, hogy két tettesről volna szó és az egyik, aki a kutytát öltötte agyon, a súlyosabb, és a másik aki az embert ölte meg, a könnyebb szerszámmal szerelte föl magát. Annnyira még sem különbözhetett egymástól az a két fegyver, hogy a nehezebbel való ütés hevesebb hatást idézhetett volna elő, mint 8-10 ütő a könnyebbel. Ez megfelelően már egy nagy fejze és egy kalapács sulykülönbségének is ily nagy eltérések még sincsenek a lovgló ostar és a rendőrvessző közt. Valamelyik a kettő közül pedig alkalmaztatott az ember és kutya agyonütésénél, legalább esalhatatlan külső jelek arra vallanak.

Ebből még egy új, fontos következtetés vonható.

Az az ember, aki a kutya kemény koponyáját egy csapásra szétzuzni tudta, bár akkor az állat belevájta fogait a husába, sokkal erősebb volt, vagy legalább sokkal több erőt alkalmazott, mint az, akinek kilencszer-tízszer kellett föl-emelnie fegyverét, míg végre örökre elnémíthatta a gyöngö aggastyánt.

Ebből is könnyen kiviláglik, hogy esetleg két tettesrel van dolgunk, akiknek egyike alkalmasint örösi erejű ember, amíg a másik csak a közönséges emberi erő átlagával rendelkezik.

Ez a két egyén talán közösen indult el a gyilkosság végrehajtására, vagy talán semmi közük egymáshoz.

De térjünk vissza arra nézetre, amely mindnyájunk előtt a legközvetlenebb és legkönynyebben érthető. Tegyük föl, hogy és ugyanazon ember öltötte agyon az ebet és az embert. Ez a lehetőség is az előbb mondtak dacára nagyon könnyen megkonstruálható.

Tudjuk: Egy elegáns eszmájú ember átmá-

szott a rosenthali park falán, a kutya megharapta és erre az egy jól irányzott ütessel megölte az állatot. Ennek az embernek okvetetlenül nagyerőjének kellett lennie. Nagyon könnyen érthető, hogy agyonütötte az ebet, amely őt megharanta. Az is természetes, hogy nagyon izgott volt. Mindenki az ő helyén így járt volna el. Most már ez az elegáns eszmájú ember tovább halhatott a kertben és ott véletlenül, vagy szándékosan találkozhatott az öreg Mertennel. Ráütött Mertenre; egyelőre ne kutatssuk, miért tette ezt. Talán csak abból a szándékból, hogy védekezze az öreg ellen, aki megátamta ... talán a harag pillanatnyi fellobbanásában, mert elarulva látta magát Merten által titkos utján. Az idegen talán lopni akart, talán szerelmi kalandra indult, vagy valamely ártatlan komédián törté fejté ... Talán nem is akarta agyonütöni az öreg szolját. De az öreg az ötére elakbult és öszeesett. Az idegen, attól féltve, hogy Merten felismerte őt és följelenti, bizonyíték meg egyet ütött az aggastyánra. Hogy e közben keze reszketett, és neki még több ütést kellett a szolga mérnie, amíg az örökre elnémult, könnyen érthető és csak újabb a mellett, hogy nyilván nem közönséges gonosztevővel van dolgunk, hanem oly emberrel, akit a külső körülmények hirtelen indítottak a gyilkosságra. A bizonyítalan, reszkető kéz mellett bizonyít az a tény is, hogy a koponya némely helyen egészen ösze van zuzva, másutt meg csak könnyű mélyedést mutat. Az áldozat alsókarján a vértől álfutott hely pedig azt bizonyítja, hogy az áldozat gyöngén ellentállott és védekezett.

Az a körülmény, hogy Merten éppen a bal-karját emelte föl a védelemre és hogy két halálos sérülése a tarkóján van, egyelőre mint jelentéktelen figyelmen kívül hagyán.

Látják tehát, uraim, hogy ama föltevés mellett, hogy egy ember követte el mind a két tettet, épp annyi valószínűség szól, mint a mellett a föltevés mellett, hogy más ember ölte meg a kutytát és más az aggastyánt.

malac — fillérig. Husserlés: Nehéz 800 kilogrammra felül — fillérig, könnyű 140—300 kilogrammra — fillérig, süléd — fillérig, malac 40 kilogrammra — fillérig. Árak minden jevonás nélkül kilogrammonként, élőszuliban.

Bécsi vagyonarhavásár. December 1. (Saját tudósítók telefonjelentése.) A st.-marzi központi vásár-csarnokban ma megtartott vagyonarhavására felhajtott: 3080 darab magyar fajtájú, 527 darab galicjai fajtájú, 37 darab bukovinai fajtájú, 606 darab német fajtájú, összesen tehát 4127 darab szarvasmarha.

Jegyzések: 100 kilogrammonként élőszuliban magyar hi-ókök 1. minőségű 72—80 fillér, kivételesen — fillér, II. minőségű 60—71 fillér, III. minőségű 64—61 fillér, galicjai hi-ókök 1. minőségű 76—78 fillér, kivételesen — fillér, II. minőségű 68—76 fillér, III. minőségű 60—67 fillér; német hi-ókök 1. minőségű 80—88 fillér, kivételesen — fillér, II. minőségű 72—79 fillér, III. minőségű 63—71 fillér. Legelő ökök 46—58 fillér, paraszt ökök 45—61 fillér, levagott ökök — fillér. Bika 46—69 fillér, tehén 53—66 korona. Kivételesen — korona, bivaly 34—47 korona, 100 kilogrammonként, a fogyasztási adóval együtt.

A budapesti gabonatorzsde.

Budapest, december 1.

Lanya irányzat és korlátozott vételkved mellett csak 12,000 métermáza buza került a forgalomba 10 fillérel magasabb áron.

Rozsban 5 fillérel estek az árak.

Eladatott:

Buza: Tiszavideki: 500 mm 81 k. 8 K. 32 1/2 f., 100 mm. 82 k. 8 K. 30 l., 690 mm. 81 k. 8 K. 15 l., sárga, 100 mm. 80 k. 8 K. 27 1/2 f., 600 mm. 81 k. 8 K. 20 l., 100 mm. 81 k. 8 K. 20 l., 100 mm. 81 k. 8 K. 25 f., 160 mm. 81 k. 8 K. 20 l., 1e5, 100 mm. 81 k. 8 K. 20 l., 100 mm. 81 k. 8 K. 25 f., sárga, 100 mm. 80 k. 8 K. 20 l., 100 mm. 80 k. 8 K. 20 l., 100 mm. 80 k. 8 K. 10 l., 100 mm. 80 k. 8 K. 25 f., 200 mm. 79 k. 8 K. 20 l., 600 mm. 79 k. 8 K. 25 f., 600 mm. 79 k. 8 K. 25 f., 600 mm. 79 k. 8 K. 25 f., 100 mm. 79 k. 8 K. 10 l., 100 mm. 79 k. 8 K. 10 l., 1e5, 100 mm. 78 k. 8 K. — f.

Fejérmezei: 1000 mm. 78 k. 8 K. 07 1/2 f., 400 mm. 77 k. 8 K. — f.

Pestmegyei: 100 mm. 81 k. 8 K. 20 f., 100 mm. 80 k. 8 K. 10 l., 100 mm. 80 k. 8 K. 10 l., 300 mm. 79 k. 8 K. 20 f.

Felsőmagyarországi: 200 mm. 80 k. 8 K. 07 1/2 f., sárga 800 mm. 78 k. 8 K. — f., 600 mm. 78 k. 8 K. — f., 400 mm. 76 k. 7 K. 7 1/2 f.

Bácskai: 100 mm. 79 k. 8 K. 35 f., 600 mm. 77 k. 8 K. 10 l., 150 mm. 77 k. 8 K. — f.

Raktáru: 1980 mm. 79 k. 8 K. — f.

Mina három hónapra.

Rozs: 350 mm. 6 K. 65 f., paritásra. Arpa: 170 mm. 6 K. 85 f. Zab: 100 mm. 6 K. 67 1/2 f., 100 mm. 6 K. 65 f., 100 mm. 6 K. 45 f.

Tengeri (ó-áru): 600 mm. 6 K. 90 f., paritásra. Készpenzfelvétel.

A készpénz hivatals jegyzése a budapesti ár-és értéktörzsde s-ökási szerint készpénzen 60 kilogrammonként — A minőség hektoliterenként is kilogrammonként.

Table with columns for 'Tiszavideki', 'Felsőmegyei', 'Pestvidéki', 'Bánágt', 'Bácskai' and sub-columns for 'Kiló', 'K. 10', 'K. 15', 'K. 20', 'K. 25'.

Table titled 'Egyéb gabonafajták' with columns for 'Rozs', 'Arpa', 'Zab', 'Tengeri', 'Repece', 'Köles' and sub-columns for 'Kiló', 'K. 10', 'K. 15'.

A határvidéki letyomány a következő kitések között:

- Oktoberi buza 1902. 7.61-7.60-7.59-7.58-7.57
Oktoberi rozs 1902. 6.63-6.61-6.62-6.60-6.59
Oktoberi zab 1902. 5.33-5.37-5.34-5.35-5.33
Májusi tengeri 1902. 5.73-5.74-5.72-5.75-5.73
Augusztusi repece 1902. 11.90-12.

Déli egy óraker a következő s-örökrakat állapították meg hivatalosan a tőzsdén:

- Oktoberi buza 1902. 7.67-7.68
Oktoberi rozs 1902. 6.60-6.61
Oktoberi zab 1902. 6.32-6.33
Májusi tengeri 1902. 5.72-5.73
Augusztusi repece 1902. 11.90-12.

Déliután fél 5 órakor zárult: Buza októberre 1902. 7.59-7.60
Oktoberi rozs 1902. 6.60-6.61
Oktoberi zab 1902. 6.32-6.33

Az eset szálai nagyon kuszáltak és sok fázadósága fog kerülni, amíg lebonyolítjuk.

Sellin Artur hallgatott és mélyen föl-legezett.

A bírő és Konicki valóságos álittal hallgatták fejtegetéseit. Ekkor gyorsan kipantantotta az utóbbi:

— Ezer kartács! Hisz ön uram egy igazi boszorkánymester. Hiszen ön mellett mi csak tyukok vagyunk. Engedje meg, hadd szorítsuk meg kezét az elsőrangú kombinálásért.
Es az öreg katonatiszt megragadta Sellin jobbát és erősen megrázta, miközben tiszta szemői a csodálat kifejezésével nézték az éleszüti fiatal embert.

Stein sem gondolt többé arra a bosszuságra, amelyet neki a rendőrfelügyelő Starocinban okozott és megoroztira kezét így szőlt:

— Ugy van, ugy . . . kriminalistának szűletnie kell. Nem kételkedem benne, hogy ön a legpróbb részletekig meg fogja világítani ezt az esetet, hadnagy ur!

Ekközben Tribukett esendőr is megérkezett a feckendő-ház elé és katonai fellebbvalója, Schmidt esendőr törzsörmester mellett helyezkedett el a félig nyitott ajtóban. Sellin fejtegetéseinek nagy részét még hallhatta, összezavarodva a kombinációknak attól a sokaságától, amelyet az ahhoz a jelentélen körülményhez fűzött, hogy a szolgálata kilenc és a kutyá csak egy ütet kapott a fejére.

A kívánsiak időközben elkotródtak és Schmidt örmeister maga is megérezte az öreg Merton holtstét és figyelmeztette szerényen a rendőrfelügyelőt, hogy a halott balkezének gyűrűs-ujján egy egyszerű, de arany pésztyűrű van.

Sellin mégis bosszankodott kissé, hogy ezt ő magától nem vette észre. Köszönetet mondott az örmeisternek ez új mozzanat felfedezéséért és hozzáletette:

— Most már teljesen bizonyosnak és kétségte- lennek látszik előttem, hogy ezt a gyilkosságot

nem közönséges gonosztevő követte el. Az az ember, aki rabolni akar, nem hagy aranyűrűket áldozatának ujján. A zseboránák és a nikkelláncnak eltűnése tehát kétségteletlenül arra vezethető vissza, hogy félrevezesse a hatóságokat. Minthogy azonban nem volt közönséges gonosztevő és az irtoztos tett után elvezette a fejét, elefejtette és elnézte a legértékesebb tárgyat, amelyet áldozata magánál hordott . . .

— De, uraim, az idő mulik; ha még ma meg akarjuk tekinteni a gyilkosság szinhelyét, sietnünk kell. Örmester ur, legyen szives zárja be a feckendőházat és adja be a kulcsot és a lámpát a közeg szolgálójának lakására. Ön bizonyára utóler bennünk pompás pejlóvan . . . Tribukett ur . . . On mehet előre . . .

Az urak kiléptek a szabadba, aztán felszálltak a vadászokcsira, amely gyors ügetésben vitte őket Wegener parkja felé. Ot perc multán már a bejáratnál voltak.

A tisztesség kedvéért a bírő bejelentette magát és kíséreit. Visszajött a válasz, hogy dr. Wegener nagyon sajnálja, de gyengélkedése miatt nem fogadhatja az urakat, de kéri, kutas- sák át tetszésük szerint a parkot és aztán ne utasítsanak vissza egy pohár bort, amelyet a lu- gasba vitet számukra.

— Mi a baja dr. Wegener urnak? — kérdé Sellin az új szolgáltól, aki érdeklődően Frida iránt, részvétellel hallotta, hogy atyja beteg.

A fiatal legény vállalt vonogatta. — Nem tudom! — volt a rövid válasz. Aztán eltűnt.

A három ur a virágos és gyümölcsös kerten át a park felé haladt.

— Tudja talán ön, mi baja Wegener dr.-nak?

(Folytatása következik.)

Áprilisi zab 1908. 6.81-6.82
Májusi tengeri 1908. 5.73-5.74
Augusztusi repece 1908.

A budapesti értéktörzsde.

Az előtörzsde még a szokottnál is tizletlenebb- bül folyt le, ugy, hogy tendenciáról még szó sem eshetik. Jellemző, hogy az Osztrák hitelrészvényen kívül egyéb értéken egyáltalán nem iordult elő kötés.

A déli tőzsdén a hangulat, elég jól tartott ár- folyamoknál, nyugodt maradt; az üzleti iorgalom ese- kély volt.

Előtörzsde. Előfordult kötések: Osztrák hitelrész- vény 688.25-688.75 korona.

Dél tőzsde. A következő értékekben volt forga- lom: Magyar Hitelbank részvény 704.50-705.-, Jozalógbank részvény 468.-, Leszámitoló bank- részvény 440.50, Osztrák hitelrészvény 697.75-698.50, Salgótarjáni közszénbánya részvény 517.-520, Rima- murányi vasmű részvény 469.-699.50, Közüti Vas- pálya részvény 615.50-617.-, Városi villamos vasut részvény 328.50-329.50, Államvasut részvény 688.- 688.50 korona.

A 4 órai zárlatkor maradt: Osztrák hitelrészvény 689.50, Magyar hitelrész- vény 705.75, Leszámitolóbank részvény 440.50, Ri- mamurányi vasmű részvény 469.-, Osztrák-Magyar Államvasut részvény 689.-, Közüti vasut részvény 615.50, Városi Villamosvasut részvény 328.50 korona.

A budapesti terménytörzsde.

A terményüzletben a szezonserű hangulatnak megfelelően alakultak az árak és végül a termény- üzleti árjegyző-bizottság hivatalosan a következő ár- folyamokat állapította meg:

Jegyzések: Lucerna magyar 53.-60.- korona, vörös aprószemű 55.-59.- korona, vörös erdélyi — korona, vörös bánágségi — korona, középszemű 61.-68.- korona, nagy szemű 65.-68.- korona. Disznózsír: budapesti 66.-66.50 korona, vidéki — korona. Tablászalonna: légszáritott vidéki — korona, városi 4 darabos 52.-52.50, korona, 3 darabos 54.-54.50 korona, üstölt — korona. Szilva: boszniai, szokás szerinti minőség 18.25-18.75 korona, 120 da- rabos — korona, 100 darabos 14.50-15.- korona, 85 darabos 18.50-19.- korona, azonnali száll- lításra. Szerbiai szokás szerinti minőség 12.-12.50 korona, 100 darabos 18.75-14.- korona, 85 darabos 18.-18.25 korona. Szilvái: slávoniai 17.75-18.- korona, szerbiai 15.75-16.- korona, azonnal való szállításra.

A bécsi értéktörzsde.

Az előtörzsde kedvező volt az irányzat. A déli tőzsdén tartott a kedvező irányzat. Zárlatkor némi gyöngölés állott be.

Bécs, december 1. (Magyar értékek s-árlata.) 4%-os aranyjárdék 120.20. lízsi és szegedi kölcsön-sorsjegy 158.75. Magyar vasut kölcön ezüstben —, Magyar kőeli vasuti állami kötvény —, Magyar leszámitoló- és pénzültőbank —, Rimamurányi vasműrészvény 468.50, Magyar ko- ronajárdék 97.90, 4%-os Magyar földterhm. kötvény 97.90, Magyar hitelbank részvény 703.-, Magyar nyeremény köl- csön sorsjegy 200.-, Kassa-oderbergi vasut részvény 376.-, Magyar keresk bank —, Magyar cukoripar —.

Bécs, december 1. (Osztrák értékek s-árlata.) 4 1/2%-os papírjárdék 101.25, 4%-os osztr. aranyjárdék 120.65, 1890-os sorsjegy 151.40, Osztrák hitelsorsjegy 435.-, Angol-osztrák bank —, Bécsi bankjegysült 448.-, Osztrák-magyar bank 1551. Déli vasut 64.-, Dunagőzhajózási részvény 887.-, Dohányrészvény 329.50, Cézárski és királyi arany 11.35, Német bankváltók 117.05, 4 1/2%-os ezüst járdék 100.95, Osztrák koronajárdék 100.25, 1894-iki sorsjegy —, Osztrák hiteltörzsde részvény 689.25, Unionbank 629.-, Osztrák Landerbank 388.25, Osztrák-magyar államvasut 688.-, Elbavölgy vasut 449.-, Alpesi bányarészvény 382.-, 20 urak arany 19.08.-, Londoni váltóár 239.40, Bécsi Iramway Litt E. —, Bécsi Iramway Litt A. —, Luptó kohó 315.-, Az irányzat szilárd.

Bécs, december 1. (A Budapesti Napló tudósítójának telefonjelentése.) A délitáni magánforgalomban a zárlatok a következők voltak: Osztrák hitelrészvény 689.25, Magyar hitelrészvény 704.-, Angol-Osztrák bank 269.50, Bécsi bank- jegysült 448.50, Union bank 629.50, Landerbank 388.50 Osztrák-magyar államvasut részvény 688.50, Déli vasut 64.-, Elbavölgyi vasut 450.-, Eszanyugati vasut részvény —, Dohányrészvény 320.50, Rimamurányi vasut 468.-, Alpesi bányarészvény 382.-, Májusi járdék 101.25, Magyar korona járdék 97.30, 100k sorsjegyek 112.-, Német birodalmi mársa 117.10-117.11, Napoleonór 19.07.

Külföldi értéktörzsde.

Berlin, december 1. (Lásd az előtörzsde.) A hét nagy- részt a szombati árfoylamoknál kezdődött, de általában nagy- von kevés vevőkérd mutatkozott. A spekuláció a newyorki tőzsde további fejleményét várta tartózkodó volt. Helyi érté- kes és bankok események, de ártartók. Szénrészvények tar- tottak. Beiföldi járdékok szilárdok. Vasutak nyugodtak. A második órában az üzlet általában pangott, mert a spekuláció a londoni hírekre várt. Magánkamattal 3 1/2%. Berlin, december 1. (Zárlati 4 1/2%-os papírjárdék —, 4%-os osztrák aranyjárdék 103.25, Elbavölgyi vasut —, Magyar koronajárdék 98.50, Osztrák-magyar állame- vasut —, Kassa-oderbergi vasut —, Bécsi váltóár 385.30, Magyar vasut beruházási kölcsön —, Alpesi bányar- részvény —, Disconto-Commandit 188.30, Általános villa- mossági Edison 173.-, Gelsenkircheni 174.-, Laura-kohó 200.75, 4 1/2%-os ezüstjárdék 101.30, 4%-os magyar arany járdék 101.60, Osztrák hitelrészvény 211.-, Déli vasut 17.10, Károly Lajos vasut —, Orosz bankjegyek 216.75

Színházak, szórakozó helyek.

M. KIR. OPERAHÁZ.

Kedd 1902. december hó 2-án.
Ördög Róbert.
 Opera 5 felvonásban. Zenéjét szerzeszte Meyerbeer.
 Szövegét írta Scribe F. Fordította Asztalos Károly.
 Személyek:
 Izabella Szilágyiné Reimbaud Gábor
 Róbert Prevost Alice Vasquez
 Bertram Ney D. Alberti Várady
 Kezdeté 7 órakor.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Kedd 1902. december hó 2-án.
Pogány Gábor.
 Dráma 4 felvonásban. Írta Ferenczy Ferenc.
 Személyek:
 Özv. Pogányné Rákosi Lindner Bertl Deli E.
 Pogány Gábor Császár Kovács Mihályfi
 Pogány H. Heleky Hollay Körösmezel
 Pogány Anna Török I. Hollayné Boér
 Pogány Péter Mészáros Pataki Gál
 Pogány Péterné Györgyné János Abonyi
 Kezdeté 7 órakor.

VIGSZÍNHÁZ.

Kedd, 1902. december hó 2-án.
Loute.
 Boház 4 felvonásban. Írta: Pierre Veber. Fordította: Heitai Jenő.
 Személyek:
 Dupont Góth Echanguettené Hunyadi
 Castillon Hegedüs Renée, leánya Nógrádi
 Francolin Tanay Bruné Makrócyné
 Baburon Szörényi Chevrelné R. Rostagné
 Bru Vendrei Pettiboisné Erdei
 Loute Varsányi Marchaisonné Nikó
 Kezdeté 7 1/2 órakor.

NÉPSZÍNHÁZ.

Kedd, 1902. december hó 2-án.
Casanova.
 Regényes nagy operetta 3 felvonásban, előjátékkal.
 Írta Faragó Jenő. Zenéjét szerző Barna Izsó.
 Személyek:
 Casanova Nyrárai Á sátán felesége
 A sátán Marion
 Petruccio Szirmai Pompador } Kúry
 XV. Lajos Lia
 Mózes Pázmán Marina Holló E.
 Pietro Pázmán Heioise } Dory M.
 Nánán Deli Zoo
 Nápoléon Kovács M. Barbarine } Harmath I.
 Bakter Nagy Stella }
 Nero Mátray Ucai táncosnő Kápolnai.
 Kezdeté 7 órakor.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Kedd, 1902. december hó 2-án.
 Pálmay Ilka asszony vendégfelléptével.
Nőemancipáció.
 Énekes boház 3 felvonásban. Írta Szigeti József.
 Zenéjét szerzeszte Serly Lajos.
 Személyek:
 Bátor Mihály Szilágyi Keilinger Sziklai
 Gerőfi János Mátrai Verebes Deli
 Flóra Pálmay Csonka Giróth
 Zarándiné Lubrinéz Dangelogi Sziklainé
 Árpád Ráthonyi Ládi Marosi
 Kaczer Tamás Faragó Boriska Kornai
 Kezdeté 7 1/2 órakor.

URANIA SZÍNHÁZ.

Kedd, 1902. december hó 2-án.
Angol élet.
 Írta Ráth István.
 Kezdeté 7 1/2 órakor.

FOLIES CAPRICE

VI. ker., Révay-utca 18. szám.
 Igazgatóság: Leitner és Keleti.
 Naponta 3 boház. — 9 órakor
A kis KOHN! Írta: Caprice.

ÉJJEI SZOLGÁLAT.

Boház 10 órakor
 Boház 11 órakor
Egy óra az anyakönyvi hivatalban.
 Boház. Írta: Caprice.
 A remek előkelten Muzony Lajos híres zenekara reggel 5 óráig hangverseny.

CIMBALMOK
 Legjobb acélkeresztű, 3 év
 idővel, lezárható hangja,
 fényesfényűre le kapta-
 tot. Saját gyártmány hangszere-
 ket, n. m. cimbalombok, hegy-
 gedők, harmonikák, te-
 velők, okkarinák, bőgők
 stb. Kifűző magyar hangok. Szé-
 nes idővel és díjazás a 30
 munkáért. Nagy képen ár-
 jaszegélyeket ingyen és bér-
 mentve küldök meg.
Mogyoróssy Gyula
 magyar hangszerpar telepe.
 BUDAPEST, 3441
 VIII. Hercepalot-tól 71.

FŐVÁROSI ORFEUM

Waldmann Imre igazgató
 Nagymező-utca 17.
 A
tökéletesen
új
decemberi
programm.
 Az előadás 8 órakor kezdődik.
 A télközben reggel 5 óráig Vörös Elek előzenekara
 hangverseny.

Király-utca RÉMI-MULATÓ.

Király-utca 71.
 Rémi Tivadar, igazgató. Halmovici M., művezető
Pénztárnnyitás 7 órakor. Kezdeté 8 órakor.
 Az új decemberi műsornak hallatlan sikere
Fenomenális! Mulattató!
Mlle Nina de Dersy
 Paris csallaga

Aurora-csoport
 elemert legjobb műkorleparok, világbaíjokok
ALMASIO TRIO
 Sporting Ball-act

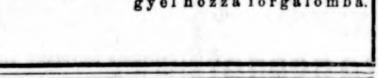
Miss Marguerite
 8 hatalmas oroszánájával, az oroszánok etetője a n. közönség
 szemé előtt

Blark & Adra
 zene excentrikusok
 valamint a többi 10 ujonnan szerződött kitűnő művész felléptével.
 Nappali pénztár 10-12-ig és 3-5-ig.
 Jegyek elővételben 70 kr-ért a következő dohánnyüzédekben kap-
 hatók: Andrássy-út 88, Erzsébet-körút 61, Király-u. 78. és
 Sopronyi nagytér, Kerespesi-ut, a Nemzeti Színház bérház-
 épületében, Gizella-tér Haas-palota, József-körút 2.
VAVAVAVA TELEFON 447. VAVAVAVA

Nem téveszti össze ó-
 gúnket hasonnevűekkel,
 a ki megfigyeli véd-
 jegyünket, mert

az „Angol szabó“-hoz
KOHN HEILMANN és FIAI
 ca. és kir. udv. szállítók
 Budapest, Károly-körút 12.
 összes ruháit e védjegy-
 gyel hozza forgalomba.

NE VÁSÁROLJANAK

értéktelen és néha hamisított rumot.
 Az összesíték az egészödre károsak.
 „Battle Axe Jamaica Rum“
 ismeretes mint
„The Nectar of Jamaica“.
 Minden üveg a cég
 felügyelöje alatt ere-
 dettelig töltve.
A. A. Baker & Co., London E. C.
 Ezen védjeggy az összes kulturaliam. törv. védett.
CSAK elsőrangú cégeknek kapható.

Színházak heti műsora.

	M. kir. Operaház	Nemzeti színház	Vigszínház	Népszínház	Magyar színház
Szerda	Nines előadás	Halás csönd	A doktor ur	Casanova	Nőemancipáció
Csütörtök	Carmen	Constantin abbé	Loute	Az anyós	Nőemancipáció
Péntek	Nines előadás	Király-idillek	A doktor ur	Nebántsvirág	Nőemancipáció
Szombat	A navarrai leány A piros cipő	Király-idillek	A doktor ur	Hektor kisasszony	Nőemancipáció
d. u. Vasárnap este		Aranyember	Loute	Niobe	A postású és a huga
	A denevér	Király-idillek	A doktor ur	Hektor kisasszony	Nőemancipáció

Meglátja,

hogy igaznak van. Olcsó
 anyag és ezáltal olcsó; egy-
 len forrás, ahol jutányosan le-
 het vásárolni. Mi alkalmi véle-
 lők után szerzeszte be árúkat
 és ezért abban a helyzetben
 vagyunk, hogy igen olcsón el-
 adhatjuk a vevőinknek és pe-
 dig: 12 szomszédra való
 komplett evőeszköz 13 lat-
 os ezüstből 150 frt, 6 sze-
 mélyre való 65 frt és fele-
 jebb, 12 db. 13 latos oros
 ezüst evőeszköz 6 frt 25
 kr. Továbbá dus választékban
 arany fűző és más órák, lan-
 cok, gyémánt, brilliánt ék-
 szerek és minden a szakmába
 vágo cikkek. Képes árjegyzé-
 ket ingyen és bérmentve küld-
 dünk. Észereket esetleg rész-
 leltetése is adunk el.
Grünberger Armin Déla
 örökösök,
 IV., Váci-utca 30. I. em. 23.
 (Harris-bazár).
 Veszélyt és bocsoródnak arany-
 nyát és ékszerüket.

Használjon Kerpel-féle Kézfinomító
 folyadékot, mely a kezét 3 nap alatt
 bársónymivá és hófehérré teszi. 1
 üveg 90 fillér. Kerpel győgtár, Buda-
 pest, V., Lipót-körút 28. 4 üveg ren-
 delésnél franco.

!!! FELHÍVÁS !!!
BUTOR-
 raktáron készletben levő összes asztalos- és kárpito-
 zott butorokat átköltözés miatt minden elfogadható
 áron eladom!
Dósa Kálmán
 Budapest, Erzsébet-tér 18., sas-utca sarok.

Meghívás.
 A „Takarék- és Hitelintézet“ mint szövetkezet“
 tagjai az 1902. december hó 15-én d. e. 11 1/2 órakor,
 az intézet helyiségeiben (IV., Sütő-utca 6. sz. a.)
 megtartandó
rendkívüli közgyűlésre
 ezennel meghivatnak.
Tárgyrend:
 1. Igazgatósági és felügyelőbizottsági tagok megvá-
 lasztása.
 2. Esetleges indítványok.
A vezérigazgató.

„LE DÉLICE“

A szivarka egyszer meggyújtva mindvégig ég.

Legjobb Vergé **szivarkapapír.**
 Legkedveltebb Vergé **szivarkahüvely.**
 Minden dohányüzédekben kapható.

90% - áig
 a napi árfolyamértéknek
pénzfellegek
 a napi árfolyamértéknek
 a napi árfolyamértéknek
 a napi árfolyamértéknek
FLEISSIG SÁNDOR
 BANKHÁZ
 Budapest, Erzsébet-körút 2. sz.

